

Natur & miljø

NATUR & MILJØ / 2-2012
ET MAGASIN FRA NATURVERNFORBUNDET

FOTO: KJETIL REEWIK/MEDIA

- [Ny miljøminister](#) side 11
- [Flyplass i vill natur](#) side 14-15
- [Kongelig slått](#) side 24-25

Bønder vil fjerne vern av art:

TIL KAMP MOT TRUET FUGL

Oslo kommune
Oslo Havn KF

OSLO HAVN SATSER PÅ MILJØET LANDSTRØM TIL SKIPENE FOR EKSEMPEL

I 2011 la vi til rette for landstrøm for Color Magic. I 2012 får også Color Fantasy ren strøm fra land når hun ligger til kai. Et samarbeid mellom Color Line, Oslo Havn og Bellona gjør at et av byens største punktutslipp av NO_x, blir borte. Det betyr at det blir bedre luft i Oslo og at CO₂-utslipp tilsvarende det 1700 biler slipper ut i løpet av et helt år forsvinner.

OSLO HAVN. MER ENN EI BRYGGE.

Oslo Havn KF

Utgever av Natur & miljø:

Naturvernforbundet
Grensen 9b, 0159 Oslo, Norge.
Tlf: 23 10 96 10
E-post: redaksjonen@naturvernforbundet.no
Telefaks: 23 10 96 11
Bankgiro: 7874 0556028

Redaktør:

Kristian Skjellum Aas
ka@naturvernforbundet.no

Journalist:

Tor Bjarne Christensen
tbc@naturvernforbundet.no

Annonser: GMK, tlf 55 10 10 97
Lay-out: Ketill Berger, Film & Form
Designmal: Gazette
Trykk: Ecoprint

Abonnement:

Institusjoner: kr. 700,-
Enkeltpersoner: kr. 360,-
Bestilles hos
medreg@naturvernforbundet.no
eller www.nogm.no

Naturvernforbundet innestår ikke for miljøvennligheten til de bedrifter, tjenester eller produkter som det annonseres for.

INNHOOLD: NR 2/12

”Jeg synes det er kjempetøft å ha med Fremskrittspartiet på å øke strømprisene.”

Venstreleder Trine Skei Grande er fornøyd med ordningen med grønne sertifikater.
Side 12-13

Søvndrukne bjørner jaktes side 4-5

Hvorfor ikke gratis buss? side 6-7

Rio 20 år etter side 8-9

Ny miljøvernminister side 11

Flyplass i naturreservat side 14-15

Til krig mot truet fugl side 17-19

Skogverner i 25 år side 26-27

FASTE SIDER

I korthet / side 8, 10, 14

Fotokonkurranse / side 20-21

Nytt fra Naturvernforbundet / side 29-33

Miljøagentene / side 36-37

Den kongelige slått side 24-25

Slottsparken skal få økt arts mangfold ved hjelp av ljåslått. Naturvernforbundet i Buskerud er med på å lære opp slottsgartnerne.

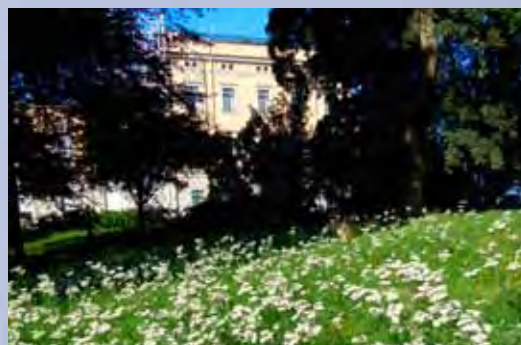

FOTO: ANDERS OFTEN

Forside: Svarthalespove.
Foto: Erlend Haarberg/NN/Samfoto

Neste Natur & miljø kommer i juni 2012.

LEDER

Kvotesystemet øker utslippene

Bergens Tidende (BT) har gjort en enorm jobb i å presentere hvordan markedet for klimakvoter mellom Norge og utviklingsland fungerer. Norske bedrifter kan betale for utslippskutt i land i sør, og dermed få tillatelse til å slippe ut mer på hjemmebane.

Avisens avsløring av at enkelte bedrifter i Mexico og Kina har økt sin produksjon av den svært potente klimagassen HFK-23, for å kunne selge flere kvoter til industrialiserte land, viser til fulle at kvotemarkedet ikke fungerer etter hensikten. BT refererer til eksperter fra EU og FN som sier at hele forretningsmodellen ved disse bedriftene har endret seg. Betalingen for å kutte HFK-23 gir en avkastning på hele 7700 prosent, noe som gjør det langt mer lønnsomt for disse bedriftene å produsere klimaforurensning for så å motta kvotepenger for å destruere denne, enn det er å produsere det de faktisk ble bygd for. Dette øker totalutslippene.

Destruksjon av HFK-23 er billig og enkelt, og utslipp av gassen bør forbyes. I tillegg må hele kvotesystemet, både det såkalte CDM-kvotesystemet overfor utviklingsland og det europeiske kvotesystemet, gjennomgå for å sikre at ikke kvotesystemet i seg selv fører til økte utslipp.

BTs avsløring bør være en alvorlig tankevekker for Jens

Stoltenberg, som ofte tituleres som kvote-handelssystemets far. Systemet skal sikre at utslippskutt blir tatt på de områdene det er mest økonomisk effektivt å ta dem, men sikrer ikke i seg selv lavere utslipp. Nå må man tenke mer på å faktisk få kuttet utslippene, og mindre på økonomiske detaljer. Skal vi nå klimamålene som er skissert av FNs klimapanel må nær sagt alle utslipp i Norge kuttes innen 2050 uansett.

Ny minister

Bård Vegar Solhjell overtar ansvaret for Miljøverndepartementet etter Erik Solheim. Samtidig splittes ansvaret for miljø og utvikling i to, slik at områdene igjen får hver sin minister. Heikki Holmås blir ny utviklingsminister. Det er åpenbart en fordel at Norge igjen får en miljøminister på heltid. Tunge saker som klimamelding, rovdyrkontroverser og skogvern fortjener det. Vi ønsker lykke til i den nye jobben, gleder oss til et konstruktivt samarbeid og ber om at klimameldingen må komme raskt og bli av den ambisiøse sorten.

Kristian S. Aas / Redaktør

SKYTER BJØRNE

16. mars ble en fem år gammel hannbjørn felt i Tokke i Telemark. Det er første gang siden 1932 at en bjørn felles i lovlig vårjakt.

FOTO: LARS GANGÅS/STATENS NATUROPPSYN

Denne våren kan 25 bjørner bli skutt når de våkner av vinterdvalen fordi de kanskje vil ta sau til sommeren. Naturvernforbundet ber nå folk la være å melde fra hvis de ser spor etter det sterkt utrydningstruede dyret.

Tekst: TOR BJARNE CHRISTENSEN
tbc@naturvernforbundet.no

Så lenge bjørnen sover er den trygg. Men når den våkner av vinterdvalen bør den vokte seg vel for å bli sett. Fordi jegerne ikke greide å fylle kvoten under fjorårets jakt, har Direktoratet for naturforvaltning (DN) nå sagt ja til vårjakt på bjørn. Slik

jakt har vært forbudt i Norge siden 1932. Likevel ble det åpnet for denne omstridte jaktmetoden i fjorårets rovdryrforlik. Etter flere måneders vinterdvale er bjørnen svekket og svært sårbar om våren. Å jakte da, strider mot god jaktskikk.

– Å skyte groggy dyr, som attpåtil er sterkt truet, akkurat i det de kommer ut av hiet, er så dårlig naturforvaltning at vi finner metoden uakseptabel. Vi mener at vårjakt er en uetisk jaktform. Siden bjørnen yngler i disse tider, kan vi i verste fall vi risikere situasjoner hvor bjørnemora skytes mens ungene er igjen i hiet, sier Naturvernforbundets leder Lars Haltbrekken.

– IKKE MELD FRA

I fjor høst ble det felt to bjørner av en kvote på 27 dyr under lisensjakten. Nå er målet å fylle kvoten i vårjakten. At det åpnes for jakt på en dyreart utenom jakttiden er

uvanlig, men at den i tillegg skal foregå i yngletiden, strider med grunnprinsipper i norsk jakttradisjon.

Naturvernforbundet mener at kvoten er altfor høy og frykter nå nedgang i bestanden.

– Vi oppfordrer folk til å la være å melde fra hvis de ser bjørn eller bjørnespor, sier Haltbrekken.

Direktør Janne Sollie i DN kaller oppfordringen for et selvskudd.

– Det eneste forbundet oppnår med dette, er å svekke grunnlaget for vurderinger og beslutninger, både for seg selv og andre, skriver Sollie i et innlegg i Trønder-Avisa.

SKJØT BJØRN I TOKKE

Kvinnen som 12. mars så en bjørn i Tokke i Telemark gjorde imidlertid som Sollie ønsker. Hun meldte straks fra til Statens na-

ØR SAUEN ER SPIST

Fem på tippet

– Hva synes du om vårjakt på bjørn?

Trine Skei Grande, Venstre

– Både vårjakt på bjørn og hiuttak av jerv er etisk uakseptabelt. Man burde heller satse på å bygge opp nødvendig jaktkompetanse, slik at dyrene kan felles i lisensjakten.

Erling Sande, Senterpartiet

– Det beste er om bjørn blir tatt ut i den ordinære jakten. Vi har en

stor oppgave i å bygge opp kunnskap og interesse for bjørnejakt slik at det kan skje i størst mulig grad. Når ikke det lykkes har Senterpartiet sammen med et samlet Storting åpnet for at det kan drives vårjakt på bjørn.

Line Henriette Hjemdal, Kristelig Folkeparti

– Vårjakt er ikke akseptabelt, først og fremst fordi man ikke er garantert å ta ut skadegjørende individer, fordi en bjørn

som tok sau i fjor ikke nødvendigvis fortsetter med det året etter og fordi unge hannbjørner er på omfattende vandring og ikke vil slå seg ned i det området den gikk i hi.

Bjørn Lødemel, Høyre

– Vårjakt på bjørn er etisk sett en svært tvilsom form

for jakt. Vårjakt bør kun være et alternativ der det er strengt nødvendig med uttak av bjørn for å redusere bestandstallet i tilfeller der man har hatt store utfordringer med dette gjennom høstjakten.

Oskar Grimstad, Fremskrittspartiet

– Et tiltak som støttes for å oppnå målsettingen i rovdyrforliket.

turoppsyn, og etter søknad fra Telemark sau- og geitalslag ga DN grønt lys for felling. Det er åtti år siden sist bjørn ble felt i lovlig vårjakt.

– Stedet der hannbjørnen ble skutt ligger langt unna områder hvor ynglende bjørn har prioritet, og uttaket ble gjort for å forhindre skade på sau i kommende beitesong, står det i DN's begrunnelse for fellingstillatelsen.

Den 16. mars, fire dager etter at bjørnen ble sett, ble den felt. Det viste seg å være en fem år gammel hannbjørn på 155 kilo.

– VÅRJAKT HAR USIKKER EFFEKT

DN mener det er den samme bjørnen som tok sau i dette området i fjor, men det er slett ikke sikkert at den ville tatt sau i år.

– Ingen kan garantere at bjørner som felles om våren ville gjort skade i området der de blir skutt. Bjørnene vandrer over

store områder, og mange hannbjørner legger ut på lange vandringer etter at de våkner fra vinterdvalen, sier Lars Bendik Austmo i Direktoratet for naturforvaltning.

– *Vi du si at vårjakt på bjørn er et treffsikkert tiltak for å redusere tap av sau og andre beitedyr?*

– Det har en usikker effekt på grunn av bjørnens vandringer, men det ligger sterke føringer i rovdylforliket knyttet til dette, sier Austmo.

LANGT FÆRRE SAU TAS AV BJØRN

Bjørnene våkner etter dvalen i mars og april, og DN vil fortløpende vurdere søknader om felling så lenge det er sporsnø. Jakten finner sted til tross for at tapstallene på sau har gått betydelig ned de to siste årene. I 2011 ble 3850 sauer erstattet som tatt av bjørn. Det er 20 prosent færre enn i 2010 og nesten en halvering siden 2009.

– For at vi skal gi fellingstillatelse må det være dokumentert at bjørn har gjort betydelig skade i området, andre tiltak må være forsøkt og skadepotensialet må være stort. Vi kommer ikke til å gi fellingstillatelser i bjørnens yngleområder, men i prioriterte beiteområder som Neiden, Hattfjelldal, Holtålen og Hedmarksvidda vil vi åpne for fellinger, sier Austmo.

LANGT UNNA BESTANDSMÅLET

Brunbjørnen står som sterkt truet på den norske rødlisten, og bestanden er langt unna rovdylforlikets mål om 13 ynglinger årlig. I fjor ble det registrert 6 ynglinger. Norge er ikke alene om å tillate vårjakt på bjørn. Også i Finland er slik jakt tillatt. Der er den imidlertid i en ganske annen situasjon. Finland har omkring tusen bjørner, mens det i Norge er registrert 166 dyr. I Sverige er vårjakt forbudt.

Du kan bli fet av miljøgift

Om en kvinne har PFOA-stoffer i blodet, tredobles muligheten for at hennes døtre blir overvektige som voksne. Det viser en undersøkelse fra Danmark, som Folkehelseinstituttet i Norge også har bidratt til, melder Aftenposten. PFOA, som er en gruppe innen per- og polyfluorerte stoffer, brukes blant annet til impregnering, i tekstiler, tepper og brannskum. Det mest spredte stoffet innen gruppen er PFOS, som ikke brytes ned i naturen, og nå er spredt i naturen fra et utall kilder. Nye utslipp i Norge er imidlertid forbudt.

Kvikksølvalarm i Vats

FOTO: AF GRUPPEN

AF Decoms anlegg i Vats i Vindafjord har spredt betydelige mengder kvikksølv.

Betydelige mengder kvikksølv har spredt seg fra anlegget til AF Decom i Vats i Vindafjord i Rogaland. Mottaksanlegget har tidligere vært kraftig kritisert for dårlige miljøforhold, og avgått miljøvernminister Erik Solheim har nå bedt Klima- og forurensningsdirektoratet gjennomgå kvikksølvrapportene.

– Jeg forstår folks bekymring i nærmiljøet. Men vi har stor oljevirksomhet i Norge, og utrangerte plattformer må hogges opp, sier Erik Solheim, som likevel innrømmer overfor Dagbladet at det ikke er optimalt at anlegget ligger i et befolket område med jordbruk, innerst i et fjordsystem.

– Skulle jeg fått peke, ville ikke anlegget blitt lagt der. Men det er vokst fram der, og det kan man ikke lett endre, sier Solheim.

FOTO: LAURENT GUERIN/FLOKOR.COM

HVORFOR

Trikkene i Tallinn kan bli gratis å reise med. Folkeavstemning avgjør.

IKKE GRATIS?

Estlands hovedstad Tallinn holder folkeavstemning om byens kollektivtrafikk skal bli gratis å bruke for de reisende. Med billettsystemproblemer i Oslo og Bergen friskt i minne: Hadde ikke det vært like greit?

Tekst: KRISTIAN S. AAS
ka@naturvernforbundet.no

Billettsystemet Flexus for Oslo og Akershus kostet 600 millioner kroner før det i det hele tatt ble tatt i bruk. Billettsperrene på t-banestasjonene i Oslo blir ikke brukt, og står åpne av brannsikkerhets-hensyn. I Bergen har klagen vært mange på at man må «plinge» de nye busskortene flere ganger for hver reise, selv om man har periodekort. I Trondheim er det eksempler på at det har tatt ukesvis fra penger har blitt innbetalt, til disse har blitt registrert på reisekortet.

– INNOVATIVT

Men i disse dager holdes en folkeavstemning som kan bli et gjennombrudd for gratis kollektivtransport. Befolkningen i Estlands hovedstad Tallinn, som teller over 400 000 mennesker, skal stemme over om de ønsker at kollektivsystemet i byen skal bli 100 prosent skattefinansiert. Byrådet i Tallinn anbefaler dette, og vil rette seg etter resultatet i avstemningen, ifølge ordfører Edgar Savisaar. Han sier gratis kollektivtrafikk vil redusere antallet bilreiser, minske køene, redusere ulykkestallet, dempe presset på gatene og øke mobiliteten for innbyggere og familier som er økonomisk utfordret. Han støttes av tidligere ordfører Hardo Aasmäe.

– Gratis kollektivtrafikk er fremtiden. Dette er en utmerket sjanse for Estland til å få oppmerksomhet ved å være innovative. Staten betaler allerede rundt halvparten av kostnadene. Kollektivtrafikk bør være gratis i alle estiske byer og regioner, og bør finansieres ved en nasjonal transportskatt, sier Aasmäe til Estlands nasjonale kringkastingselskap ERR.

Tallinns ordfører Edgar Savisaar ønsker gratis kollektivtrafikk i byen.

BLIR VERDENS STØRSTE GRATIS-BY

Flere byområder har forsøkt gratis kollektivtrafikk i en eller annen form, men svært få har innført nulltakst på hele sitt nettverk. Både Bergen og Stavanger har eller har hatt spesielle gratisruter, og de amerikanske byene Portland, Salt Lake City, Pittsburgh og Seattle har gratissoner i sentrum. I Sverige har flere byer gratis bussnettverk, blant annet innførte Kiruna gratis buss for egne innbyggere i fjor, og Avesta skal innføre gratis busser til sommeren. Hasselt i Belgia, Boulugne-Billancourt i Frankrike og Vero Beach i Florida, USA, er andre eksempler på byer med gratis kollektivtrafikk. Men Tallinn vil bli verdens største by med helt gratis kollektivtrafikk hvis innbyggerne stemmer for det.

KRF FOR, VENSTRE SKEPTISKE

Det eneste partiet på Stortinget som er tilhenger av gratis kollektivtrafikk i norske byer er Kristelig Folkeparti. De øn-

sker pilotprosjekter i norske byer for å høste erfaringer med hvordan dette vil slå ut i Norge, sier partileder Knut Arild Hareide.

– Vi står overfor en sterk befolkningsøkning i byområdene. Transportveksten må tas kollektivt, fremholder Hareide.

Samferdselsbyråd i Oslo, Ola Elvestuen (Venstre), er ikke like entusiastisk.

– Vårt problem i Oslo er at det er fullt på kollektivtrafikken. Prisene har vært satt ned de seneste årene. Måneds-kortsprisen ble kuttet med 20 prosent i 2008, så prisene bør være overkommelige for de fleste. Et annet problem er at hvis kollektivtrafikken blir gratis, blir eneste innsparingsmåte å kjøre mindre. Ekstra passasjerer blir da bare en utgift. Billettinntektene er i dag mer enn 1,5 milliarder kroner, som må dekkes inn hvis kollektivtrafikken i Oslo skal bli gratis, sier Elvestuen.

VIL HELLER HA ATTRAKTIVT TILBUD

Naturvernforbundet er, som Elvestuen, i tvil om gratis kollektivtrafikk vil være et godt miljøtiltak.

– I tilfeller der det blir særlig dyrt å kreve inn betaling, kan det være like greit å droppe det. Men det er heller unntaket enn regelen. Hvis behovet for tilskudd øker, betyr det ofte at tilbudet blir dårligere. Gratis reising vil også kunne ta mange passasjerer som tidligere har gått eller brukt sykkel, sier fagleder Holger Schlaupitz. Han mener det viktigste er å få til et tilbud som er attraktivt i forhold til bilen, både på komfort, pris og hastighet.

– Vi må prioritere det, fremfor gratis reising, sier Schlaupitz.

FOTO: ØYVIND HAGEN, STATOIL

40 000 liter kjemikalier ble sendt hit til Sture-terminalen ved en feil, og havnet i vannet. Nå har Bellona anmeldt Statoil for utslippet.

Tok fire måneder å oppdage utslipp

En rutinesvikt gjorde at Statoil slapp ut 40 000 liter giftige kjemikalier i havet utenfor Øygarden. Det tok fire måneder før Statoil selv fant ut av utslippet, skriver Aftenposten.

Utslippet stammer fra tankrensing på Oseberg-plattformen, og ble feilaktig, og med feil deklarasjon, levert til Sture-terminalen på Osterøy. Utslippet representerer ifølge Bellona en dobling av utslippene av såkalte "røde kjemikalier", den nest farligste kategorien, fra norsk sokkel i fjor. De har nå meldt Statoil til politiet etter utslippet.

Artskart på nett

Artsdatabanken har lansert en ny versjon av Artskart. Tjenesten kobler artsdatabaser hos mange dataeiere til ett allment kartgrensesnitt. Artsnavnene er nå oppgradert så de er i samsvar med Artsnavnebasen, noe som gjør det enklere å søke etter arter og finne ut hvor de er. Miljøverndepartementet bruker tjenesten i plansaker, skogbruket, vei- og vassdragsmyndigheter, konsulentfirmaer, forskningsinstitusjoner og organisasjoner er blant brukerne av den åpne og gratis databasen.

Nyheter: Miljøkonferanse i Rio

20 år etter Rio: HVILKEN FREM TID VIL VI HA?

For 20 år siden ble FNs miljøkonferanse Earth Summit holdt i Rio de Janeiro. I juni, 20 år etter, skal statsledere, miljø- og utviklingsforkjempere meisle ut hvilken fremtid vi vil ha.

Tekst: KRISTIAN S. AAS
ka@naturvernforbundet.no

Hørt om FNs klimakonferanser? Kyoto-avtalen? Konvensjonen om biologisk mangfold? Forpliktelse for vern av arter? Agenda 21? Historien til alle disse avtalene, organene og møtene startet med verdensstoppmøtet om miljø og utvikling, UNCED/Earth Summit, i 1992. I år er det 20 år siden konferansen som for alvor koblet miljø- og utviklingsspørsmål sammen, og løftet hele tematikken opp på internasjonalt nivå. I juni skal veien videre diskuteres på konferansen Rio+20, som er en direkte oppfølging av toppmøtet for 20 år siden.

FLERE FRA REGJERINGEN

Et av de viktigste grunnlagsdokumentene for konferansen i Rio for 20 år siden var Brundtlandkommisjonens rapport «Vår felles framtid», som kom i 1987. Seniorrådgiver Berit Tvette i Utenriksdepartementet arbeider med de norske forberedelsene til Rio+20, og sier at Norge har en arv, historikk og profil i disse forhandlingene som gjør det naturligt at vi engasjerer oss.

– Vi er ikke i mål med hvem som skal delta i den norske delegasjonen, men det antas at flere medlemmer av regjeringen vil være til stede, sier Tvette.

FOTO: UN PHOTO/MICHOS TZOVARAS

Gro Harlem Brundtland var en av stjernene under det store miljøtoppmøtet i Rio de Janeiro i 1992. Nå, 20 år etter, har hun bidratt til rapporten til det globale bærekraftspanelet.

FOTO: FORUM

– Vi synes landene skal bli enige om konkrete tiltak som er helt nødvendige for å få til målene om grønn økonomi, sier Andrew Preston, leder i Forum for utvikling og miljø.

Aktivister, kunstnere og miljøvernere satte sitt preg på Rio-toppmøtet i 1992. Her viser den britiske kunstneren Edwina Sandys frem sitt verk til FNs daværende generalsekretær Boutros Boutros-Ghali.
 FOTO: UN PHOTO/JOE B. SILLS III

litisk behandles de ofte hver for seg. Helheten og overblikket forsvinner i kampen om enkeltgrupperings kjepphester. Vi må tenke mer på tvers, skriver de to i en kronikk i Aftenposten.

USA ER MED

En av faktorene som gir håp om at det internasjonale samarbeidet om miljø og utvikling kan utvikles videre i Rio, er at USA er med i prosessen med full tyngde. USA boikotet det forrige møtet i Johannesburg for 10 år siden, noe som spikret inntrykket av daværende president George W. Bush som uvillig til å delta i forplik-

tende internasjonalt sam-

arbeid om miljø og utvikling. I forkant av Rio+20 har imidlertid USAs regjering holdt flere møter på hjemmebane med et bredt spekter av interesseorganisasjoner, og forbereder full deltakelse på konferansen. Ifølge observatører fra miljøorganisasjoner ser USA på Rio+20 som et møte som blir «for stort til å mislykkes».

– SPØRS OM DE VIL JOBBE FOR REGULERINGER

Forum for utvikling og miljø (ForUM) er ikke sikker på om USAs deltakelse vil gi et mer beslutningsdyktig møte i Rio.

– På seminaret vi nylig arrangerte om grønn økonomi mente de fleste innlederne at dette ikke vil være mulig uten mye strengere regulering av multinasjonale selskaper og finanssektoren. Selv om USA har sagt at de vil fremme en grønn økonomi, spørs det hvor mye de vil jobbe for en slik regulering, sier leder Andrew Preston i ForUM i en e-post til Natur & miljø.

Han mener innsatsen frem til møtet starter i juni kan bli avgjørende for resultatet.

– Om det kommer noe håndfast ut av Rio-møtet avhenger i stor grad av innsatsen til de mer progressive landene og sivilisert samfunn i de neste tre månedene, sier Preston.

økonomi sett i forhold til bærekraftig utvikling og fattigdomsbekjempelse, institusjonelt rammeverk for bærekraftig utvikling og rammeverk for handlig og oppfølging.

Norge, ved avdelingsdirektør Aud Lise Norheim i Utenriksdepartementet, har sendt sine innspill. Her fremheves fem punkter som Norge mener bør fungere som katalysatorer for fremdrift. Disse er full likestilling og myndiggjøring av kvinner, nye innovative finansieringsløsninger og å utløse kapasiteten i privat sektor, bærekraftig energi til alle, verdsetting av naturkapital og mat- og næringsikkerhet.

TENK MER HELHETLIG

En av prosessene i forkant av Rio+20 er det globale bærekraftspanelet. Her sitter Gro Harlem Brundtland, EUs klimakommissær Connie Hedegaard og 20 andre politikere og fagfolk. De mener Rio+20 må bane veien for en mer bærekraftig utvikling, og skisserer flere utfordringer. En av de sterkeste utfordringene er at økonomien har blitt stadig mer globalisert, mens politikken ikke holder tritt. For å få bedre styring må man tenke mer helhetlig, ifølge Brundtland og Hedegaard.

– Energi, matforsyning og vannforbruk henger uløselig sammen, men po-

STARTEN PÅ NY PROSESS?

Regjeringen har også invitert representanter for «Major groups», de ni gruppene i samfunnet som er identifisert av FN som overbyggende interessenter i prosessen, inn i delegasjonen. Disse er næringsliv, barn og ungdom, jordbrukere, urfolk, lokale myndigheter, frivillige organisasjoner, forskningsmiljøet, kvinner og arbeidere og fagforeninger.

– I 1992 var det forhandlet lenge på forhånd, og man fikk håndfaste resultater av prosessen. Frem mot Rio+20 har det ikke vært like brede prosesser, så håpet er at møtet i år kan være starten på en ny prosess for å bringe det internasjonale samarbeidet for bærekraftig utvikling fremover, sier Tvete.

TREKK MED KVINNER OG PRIVAT SEKTOR

Et grunnlagsdokument, kalt «The Future We Want», er lagt frem som grunnlag for diskusjonene under Rio+20. Deltakerlandene er bedt om å kommentere på dette dokumentet, som har fire hovedfokus: fornyelse av politisk engasjement, grønn

Trekker seg ut på grunn av oljesand

Det britiske, etiske investeringsfondet Ecclesiastical Investment trekker seg ut av Statoil. Grunnen er at de mener Statoils oljesandsatsing er uetisk, melder NRK.

Oljesandsatsingen møter kritikk i USA og Canada. Senest ble det holdt demonstrasjoner utenfor Det hvite hus i Washington mot satsingen på oljesand, der Statoil altså spiller en nøkkelrolle. Planene om en rørledning som skal frakte oljen fra Canada til USA er møtt med store aksjoner fra amerikanske miljøforkjempere.

FOTO: JOSH LOPEZ/TAR SANDS ACTIO

Store mengder demonstranter protesterte i november utenfor Det hvite hus, i protest mot byggingen av en rørledning som blant annet skal frakte Statoils oljesand fra Canada til USA.

Statoils produksjonsanlegg for oljesand i Leismer, Canada.

FOTO: HELGE HANSEN, STATOIL

Tidligere miljøvernminister Siri Bjerke ble 53 år gammel.

FOTO: KRISTIAN S. AAS

Siri Bjerke er død

Tidligere miljøvernminister Siri Bjerke døde i februar. Hun var miljøvernminister i Jens Stoltenbergs første regjering fra 2000 til 2001, og har også innehatt en rekke andre verv i Arbeiderpartiet. Bjerke fikk æren av å lede Göteborgprotokollen, om reduksjon i utslipp av forsurende gasser og bakkenært ozon, til ratifikasjon i Stortinget.

Seks år for å fjerne PFOS

Som Natur & miljø skrev i fjor, er miljøgiften PFOS funnet ved samtlige norske flyplasser. Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) har pålagt Oslo Lufthavn (OSL) å rydde opp i sin PFOS-forurensning på Gardermoen, men det vil ta tid, ifølge NRK.

– Så langt må vi regne med rundt seks år for å få fjernet denne giften, sier avdelingssjef for vann- og avløpshåndtering Jostein Skjefstad ved OSL til NRK.

OSL regner med at oppryddingen på Gardermoen vil koste mellom 20 og 30 millioner kroner. I tillegg kommer opprydding på de andre flyplassene. Ved flyplassene i Bergen og i Kirkenes har PFOS lekket ut i drikkevannsbrønner.

– Dette er en sak vi prioriterer høyt for å sikre at det blir gjennomført tiltak så fort som mulig, sier fungerende seksjons-sjef Lars Petter Bingh i Klif til NRK.

Ny brikke gir mindre matkast

En ny, norskutviklet holdbarhetsmåler forteller deg når maten faktisk er dårlig, ikke når produsenten tror at maten kanskje kan ha blitt dårlig. Holdbarhetsindikatoren Keep-it ble lansert i mars, og har vært i utvikling i ti år. Indikatoren er følsom overfor temperatur, og viser en riktigere holdbarhet enn den tradisjonelle datostemplingen.

FOTO: KEEP-IT

En ny holdbarhetsindikator skal hindre kasting av brukbar mat.

Miljøvernministerskifte i Regjeringen:

SOLHEIM UT SOLHJELL INN

Etter fem og et halvt år som miljøvernminister ble Erik Solheim (SV) byttet ut med Bård Vegar Solhjell.

Tekst: TOR B. CHRISTENSEN OG KRISTIAN S. AAS
redaksjonen@naturvern.no

Den 23. mars satte SV-leder Audun Lysbakken punktum for Solheims karriere som miljø- og utviklingsminister og utpekte Bård Vegar Solhjell som hans etterfølger. Det var en ydmyk Solhjell som møtte pressen på Slottsplassen.

– Erik Solheim er en person jeg har sett opp til. Han er den miljøvernministeren som har fått til mest i Norge, sa Solhjell.

Overfor Natur & miljø la han ikke skjul på at det er en utfordrende oppgave han tar fatt på.

– Klimameldingen kommer til å bli vanskelig, men jeg skal stå på for at Norge skal få en god klimamelding.

ØNSKER LYKKE TIL

– Vi vil ønske den nye miljøvernministeren lykke til. Vi tror at Solhjell har alle muligheter til å gjøre en god jobb, sier Haltbrekken.

– Har Solhjell nok faglig tyngde og erfaring?

– Det spørsmålet har blitt stilt om alle miljøvernministre. Jeg tror at mulighetene er store for at han vil gjøre en god jobb, både nasjonalt og internasjonalt.

– *Hvilken betydning har Erik Solheim hatt som miljøvernminister?*

– Solheim har spilt en viktig rolle for miljøet i Norge og gjort en god jobb i de internasjonale forhandlingene. Jeg tror ikke vi ville fått regnskogsmilliardene uten Erik Solheim. Solheim fortjener mye ros for den jobben han har gjort, sier Haltbrekken.

SOLHJELL LITE KJENT FOR MILJØ

Den nye miljøvernministeren kommer fra Naustdal i Sogn og Fjordane, og får dermed sannsynligvis en betent sak fra eget nærmiljø på pulten. Nordic Mining har planer om gruvedrift i Engebøfjellet med fjordeponei i Førdefjorden, og Naustdal kommune har gått inn for planene.

Solhjell er ikke først og fremst kjent for miljøpolitikk. På sin egen blogg omtaler han nær sagt utelukkende sikkerhetspolitiske saker, herunder invasjonen i Afghanistan og krigen i Libya.

SITATER

– Vi må begynne fornyingen nå, ikke slik at vi kommer etter andre land. Noen tror det går an å være verdensmester i klima uten å være Norgesmester. Men det går ikke.

Nyvalgt SV-leder Audun Lysbakken vil gjøre klima til ett av partiets signatursaker fremover. (Fra Lysbakkens landsmøtetale)

– Når man følger med i klimadebatten, ser man at det er ikke så veldig mange områder det er stor enighet om.

Politisk rådgiver Audun Garberg i Miljøverndepartementet forklarer hvorfor vi stadig venter på regjeringens klimamelding. (Putsjcast)

– I Norge vil vi endre ting på sikt, bare ikke i år. Den ble skrevet da jeg hørte at Norge skulle bygge nytt kullkraftverk på Svalbard. Jeg trodde det var en spøk! Vi som holder miljøfanen høyt hevet, hvorfor skal vi det? På Svalbard? Der vi heller burde forske på nye former for energi. **Halvdan Sivertsen kommenterer sin nye sang «Sau, værsjuk og handlingslammet» i Dagsavisen.**

– Min påstand er at et klimatiltaksfond vil gi dobbel gevinst for de generasjoner som skal utvikle sin egen fremtid de neste 100 årene og videre fremover. Et slikt tiltak vil nemlig sikre at Norge raskere bidrar til å demonstrere og dermed kommersialisere ny og klimavennlig teknologi, som verden sårt trenger. **Stein Lier-Hansen i Norsk Industri mener finansministeren sliter med virkelighetsorienteringen når han sier nei til klimatiltaksfond. (Dagbladet)**

En statsråd som het Erik Solheim satset på ulv og på villrein
Nå skal han ut
'ekke Lysbakkens gut
uansett om han ba og han grein
Høyre-ideolog Torbjørn Røe Isaksen prøver seg som limerick-dikter på Facebook.

TRINEFAKTOR

– Hvis vi ikke klarer å ta vare på naturen, og bygger ut all natur for å vinne klimakampen, kommer vi en dag til å snu oss og lure på hva det var vi kjempet for, sier Venstreleder Trine Skei Grande. Hun mener miljøet vil tjene stort på en borgerlig regjering.

Tekst: KRISTIAN S. AAS
ka@naturvernforbundet.no

– Da Regjeringen la fram sin forrige klimamelding, var det vi på den borgerlige sida som dro Regjeringen i riktig retning. Det beviser at vi får til mer sammen med Høyre, enn SV får til sammen med Arbeiderpartiet. Nå klarer jo ikke Regjeringen engang å legge fram en ny klimamelding. Det er så skuffende at man kan gråte, sier en engasjert Venstre-leder.

TOKULTURELL

Natur & miljø har fått audiens på Stortinget. Som leder for ett av Stortingets minipartier sitter Trine Skei Grande i enden av en gang. Kontoret bærer preg av høy omsetning av sakspapirer, men er ikke uryddig. En enorm, imponerende oppslagstavle brer seg bak pulten. Foran den sitter Venstres nordtrønderske leder, innvalgt fra Oslo.

– Jeg føler meg litt tokulturell. Det er stor forskjell på Overhalla og Oslo. Det at jeg vokste opp ved Namsen gjør at jeg har bare et vagt forhold til havet, men et veldig nært forhold til elver, sier Grande.

– MÅ GJØRE DE SMARTE TINGENE

Elver, ja. Venstre var med på å støtte ordningen med el-sertifikater, som gjorde at nybygd vannkraft får støtte på lik linje med annen, mindre naturødeleggende fornybar energi, og har mottatt kritikk fra naturvernere for dette.

– Men dette handler om å gjøre de smarte tingene, ikke de dumme. Jeg er mot store vannkraftutbygginger, men ikke mot alle nye kraftverk. Vi må ha planer for vassdragene som er gode, og som sier hvor det kan bygges ut, og hvor elva skal tas vare på. Jeg er også mot kraftmastene i Hardanger, men det betyr ikke at jeg er mot enhver ny mast, sier Grande engasjert.

Hun er stolt over at alle par-

tiene på Stortinget ble med på forliket om el-sertifikater.

– Jeg synes det er kjempetøft å ha med Fremskrittspartiet på å øke strømprisen, smiler Grande.

FÅR MAIL HVER UKE FRA FLATBERG

Hun ble politisk engasjert gjennom Altasaken som 10-11-åring. Hun og læreren var mot utbygging, mens resten av klassen var for.

– Dette vakte engasjementet mitt, og var en av tingene som førte meg til Venstre. Miljø var en av faktorene, men spørsmålene om urfolksrettigheter og storsamfunnets trækking på folk lokalt engasjerte meg like mye, forteller Grande, som har hatt hendene borti det meste av miljøraker gjennom sitt arbeid i Unge Venstre og Venstre.

– I tillegg er jeg jo medlem i Naturvernforbundet. Jeg fant ut at jeg ikke hadde betalt en stund, og når jeg oppdaget det, skyndet jeg meg å melde meg inn igjen.

– Hvordan vil du samarbeide med miljøbevegelsen hvis du havner i posisjon etter neste valg?

– Jeg vil ihvertfall ikke ha samme tone som Ola Borten Moe, ler Grande, og fortsetter:

– Vi har stor nytte av miljøbevegelsens kompetanse og engasjement. Jeg får ukentlig mail fra Per Flatberg.

MILJØREVISJON

Hun tror tiden er overmoden for å miljørevidere Norge.

– Holdningene er en helt annen hos industrien og forbrukerne nå enn før. Folk vil ikke ha dritt i maten sin. Tusen bedriftseiere møter opp på Zero-konferansen og vil gjøre noe for klimaet. Til og med taxisjåfører kjøper grønne biler! Men politikerne henger ikke med, selv om folket vil, og næringslivet vil. Jeg tror Arbeiderpartiet feiltolker folket, sier Grande.

– Vil dette bli bedre i en borgerlig regjering dominert av Høyre, med Venstre som medlem?

– Ja. Høyre blir bedre når de er sammen med oss. Det som skjer i kollektivtrafikken i Oslo, med lavere priser og sterk økning i reisende, er et godt eksempel på dette, sier Grande.

MANGE MILJØDEPARTEMENTER

Venstre har åpnet for samarbeid med Fremskrittspartiet på riksplan. Men Trine Skei Grandes ønskedrøm innbefatter ikke å sitte i regjering med dem.

– Vi ønsker en regjering av Høyre, Kristelig Folkeparti og oss. Jeg ser at det nok ikke blir en flertallsregjering, men det er bare de siste seks årene Norge har hatt det. Det er bedre med kompromisser i åpent lende, enn at tre partiledere skal bestemme alt som skjer i Norge, sier Grande.

– Og da blir du miljøvernminister?

– Det finnes mange miljødepartementer. Både Samferdselsdepartementet, Olje- og energidepartementet og Finansdepartementet er viktige miljødepartementer. Jeg tror SV forregnet seg litt der, sier Grande.

Ønskelista

Natur & miljø ba Trine Skei Grande tenke seg åtte år frem i tid, og innbille seg at Venstre har sittet i regjering i seks av disse. Hvilke ti miljøtiltak vil hun ønske at hun hadde fått gjennomført på disse årene? Her er Trine Skei Grandes ønskeliste:

1. Klimavirkemidler som er i tråd med klimamålsetningene.
2. Vern av Lofoten, Vesterålen og Senja og andre sårbare områder.
3. Økt skogvern.
4. En rovdyrpolitikk som ivaretar de store rovdyra.
5. Restriktiv linje på fjorddeponier og andre utslippstilatelser.
6. Bedre ivaretagelse av naturmangfoldet.
7. Bedre ordninger for energieffektivisering.
8. Trafikkveksten skal tas kollektivt.
9. Redusere vårt høye ressursbruk.
10. Øke miljøavgiftene.

Sofieprisen til Joly

Sofieprisen for 2012 tildeles Eva Joly. Hun er dermed den første norske vinneren av prisen. Joly er tildelt prisen for sitt arbeid mot korrupsjon, samt for hennes arbeid for et bærekraftig, rettferdig samfunn. Joly er født i Oslo, og er presidentkandidat i Frankrike for partiet for De Grønne s søsterpartiet Europe Écologie–Les Verts. Hun er den første norske vinneren av Sofieprisen, som deles ut årlig, og ble innstiftet av forfatter Jostein Gaarder og hans kone Siri Dannevig etter suksessen med boken *Sofies Verden*.

Eva Joly er tildelt Sofieprisen for 2012.

FOTO: MARIE-LAN NGUYEN, WIKIMEDIA COMMONS

Joly ble først kjent for sitt arbeid som forhørsdommer hos statsadvokaten i Paris, der hun på 1990-tallet arbeidet med en stor korrupsjonssak med utspring i Frankrikes største oljeselskap, Elf Aquitaine. Nærmere 100 personer ble siktet i det som ble 1990-tallets mest omfattende korrupsjonsskandale. Fra 2002 til 2005 var Joly spesialråd i det norske antikorrupsjons- og hvitvaskingsprosjektet.

Kiribati flyttes

Den lavtliggende øystaten Kiribati forhandler om kjøp av land på Fiji, for å relokalisere sine innbyggere. De ligger dermed an til å bli det første landet som flytter hele sin befolkning på grunn av klimaendringer.

Kiribati er en av verdens mest lavtliggende stater, og er dermed svært sårbar for havnivåstigning. Landet har en befolkning på like over 100 000 innbyggere, som ser for seg at de må flytte i en ikke alt for fjern framtid.

– Vårt folk må flytte når vannet når våre hjem og landsbyer, forteller president Anote Tong til den britiske avisen The Telegraph.

FLYPLASS I

Avinor ønsker å legge ned flyplassene i Svolvær og Leknes, og bygge en ny hovedflyplass for Lofoten. Den skal ligge midt i naturperlens rikeste fuglereservat.

Tekst: KRISTIAN S. AAS
ka@naturvernforbundet.no

– Dette er et unikt habitat. Det er det største myrområdet i Lofoten, med et veldig rikt og variert fugleliv. I tillegg er det mye kulturminner i området, med blant annet gamle steinalderboplasser. Dette må da være verst mulig plassering for en ny flyplass, sier John Stenersen.

Han er naturfotograf, fotokunstner og lærer i fotografi ved Lofoten folkehøgskole. I 2010 guidet han Naturvernforbundets miljøfestival deltakere i våtmarkene på Gimsøya, for å lære naturvernerne om områdets natur- og kulturskatter. Nå kan store deler av naturreservatet bli nedbygd av flyplass.

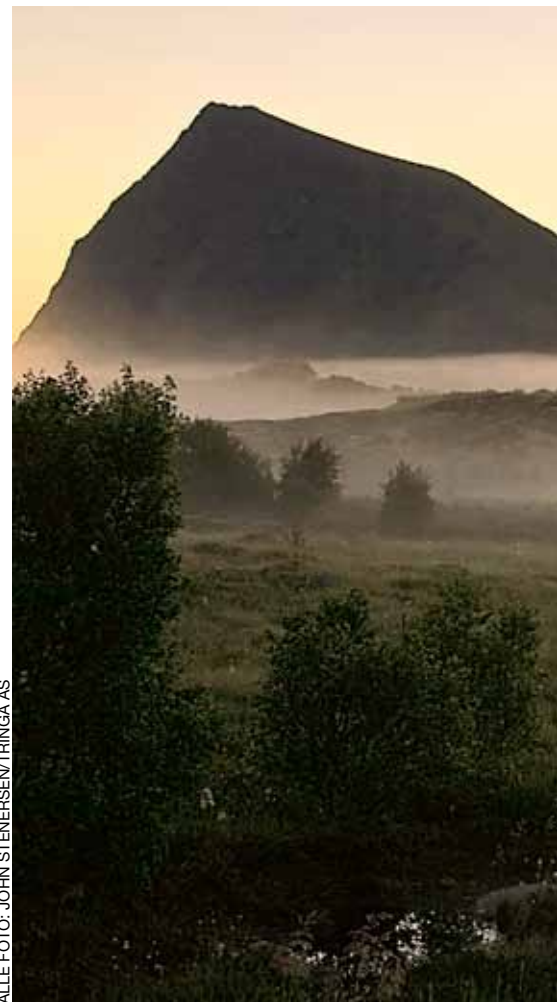
VERNET SIDEN 1983

«I Lofoten/Vesterålen anbefales å videreføre planleggingen med sikte på bygging av ny lufthavn på Gimsøy», står det i transportetatens forslag til ny nasjonal transportplan. Avinor ønsker å legge ned kortbaneflyplassene ved Svolvær og Leknes, og bygge en ny flyplass midt i Gimsøymyrene naturreservat. Reservatet, som har vært vernet siden 1983, er opprettet for å ta vare på «et variert myrområde med flere ulike myrtyper, deriblant et særlig interessant høymyrkompleks, og tilliggende våtmarksområder», ifølge vernebestemmelsene. De samme bestemmelsene sier også at motorisert ferdsel i området er forbudt, og nevner spesielt modellfly. Nå kan det isteden bli Boeing 737, og andre tilsvarende jettfly, i naturreservatet.

DISPENSASJON ELLER OPPHEVELSE

Det er selvfølgelig ikke lov å bygge en flyplass i et naturreservat. Skal Avinor få sine ønsker oppfylt må de enten få dis-

Småspove fra Gimsøymyrene.

ALLE FOTO: JOHN STENERSEN/TRINGA AS

pensasjon fra verneforskriftene, eller få vernet av Gimsøymyrene opphevet.

– Dette er en sjelden problemstilling. Vi har ennå ikke fått saken på vårt bord. Avinor må ta kontakt med oss vedrørende dispensasjon eller oppheving av vernet, sier Gunnar Rofstad, seksjonsleder ved arealseksjonen hos Fylkesmannen i Nordland.

NATURRESERVAT

Tyvjo fra Gimsøymyrene.

I myrlandskapet på Gimsøy vil Avinor bygge en ny hovedflyplass for Lofoten. Området er vernet som naturreservat.

– Vi har myndighet når det gjelder å gi dispensasjoner. Hvis vernet skal oppheves, går jeg ut fra at myndigheten til dette ligger hos Regjeringen.

INGEN ENKEL SAK

Å oppheve vernet er nemlig ingen enkel sak. Dette har bare skjedd en gang

før i Norge, da vernet av Nedalen i Tydal kommune i Sør-Trøndelag ble opphevet i 1968 for å legge til rette for vannkraftutbygging. I en e-post til Natur & miljø forklarer naturforvaltningsavdelingen i Miljøverndepartementet prosessen for hvordan dette kan skje.

«Hvis et vern eventuelt skal oppheves

må det skje gjennom tilsvarende prosesser som ved etablering av vernet, det vil si full offentlig høring av alle berørte interesser og instanser, deretter regjeringsbehandling og til slutt et eventuelt vedtak om oppheving av vernet gjennom kongelig resolusjon av Kongen i statsråd», skriver de.

– HAR IKKE VURDERT NATURVERN ENNÅ

– Foreløpig har vi sett på fysiske og operasjonelle forhold, og har funnet ut at her er det mulig å bygge en ny flyplass. Vi har ikke vurdert naturvern- og kulturminnehensyn ennå, men dette er faktorer som er påpekt i anbefalingen fra Avinor, og vil bli grundig vurdert i den videre saksgangen. Vi vet at naturvernet vil få et betydelig fokus. Vi har hatt folkemøte på Leknes og møter med Lofotrådet, og naturvernensyn var en av spørsmålene som ble reist der, sier kommunikasjonsdirektør Ove Narvesen i Avinor.

– ER JO VERNET

Stenersen mener Avinor ikke burde ha anbefalt Gimsøy som sted for den nye flyplassen, på grunn av vernestatusen og naturmangfoldet.

– Ideen fester seg hos folk, og ganske fort får man inntrykk av at det ikke nytter å arbeide mot slike planer, som kommer fra store, tunge etater. De kritiske røstene bør reises allerede nå, selv om det er langt frem til vedtak. Området er jo vernet. Det må ikke være slik at Avinor bare kan sette vernevedtak til side, og dermed gjelder de ikke lenger, sier Stenersen.

– UAKTUELT

Erling Solvang, fylkesleder i Naturvernforbundet i Nordland, er like kritisk.

– Avinor har ikke akkurat høy terskel for å gå inn i verneområder. Vi vil spille inn våre argumenter så fort som mulig, og mener det er uaktuelt å legge en ny storflyplass i et naturreservat. Et bedre alternativ hvis Lofoten trenger større flyplass er å forlenge rullebanen på Leknes flyplass. Det er ille at Avinor ikke har miljøperspektivene på plass, sier Solvang.

HUMMERFISKET UTE AV KONTROLL

Fangsten av hummer er 14 ganger høyere enn det som rapporteres inn, og alt tyder på at yrkesfiskere selger svært mye hummer ulovlig. Nå skal Fiskeridirektoratet vurdere om kontrollen med fisket skal skjerpes.

Tekst: TOR BJARNE CHRISTENSEN
tbc@naturvernforbundet.no

Forskere ved Havforskningsinstituttet har avdekket at fritidsfisket står for betydelige mengder av hummerfangsten i Norge, hele 65 prosent. Dette er fangst som aldri når den offisielle statistikken, ettersom det ikke finnes noen ordning for registrering av fritidsfisket. Forskerne avdekket også en betydelig underrapportering blant yrkesfiskerne. Bare én fjerdedel av hummeren som fanges blir omsatt på lovlig måte. Resten omsettes ulovlig og går til personlig forbruk.

Hummeren står som nær truet på rødlisten. Likevel er det ingen grense for hvor mye hummer hver fisker kan fange.

– FLAUT FOR NORGE

– Det norske hummerfisket er uregulert og underrapportert. Vi har gjennomgående dårlige systemer for overvåking av fisket. Det er flaut for Norge som fiskerinasjon, sier forsker Alf Ring Kleiven ved Havforskningsinstituttet. Han disputerte med en doktorgrad om dette i 2008 og fulgte opp med ytterligere studier i 2010. Nå har han fått en artikkel publisert på vitenskapsnettstedet Plosone sammen med forskerne Esben Moland Olsen og Jon Helge Vølstad.

– Vår studie er en klar advarsel om at ulovlig, urapportert og uregulert fiske i kystnære områder ikke må ignoreres, sier Ring Kleiven.

FOTO: CEEACLOR/WIKIMEDIA COMMONS

Bare en fjerdedel av hummeren som yrkesfiskerne fanger blir innrapportert. Myndighetene vet det, men lite gjøres for å stanse ulovlig hummersalg.

VURDERER NYE ORDNINGER

Det virker likevel ikke som advarselen er tatt alvorlig. Den grove underrapporteringen i hummerfisket har ikke fått noen konsekvenser for fiskerne. Men seniorrådgiver Trond Ottemo i Fiskeridirektoratet forteller at de nå skal ha en gjennomgang av hummerforvaltningen. Der vil det bli vurdert om det skal innføres merke- eller registreringsordninger for å få bedre data på uttaket av hummer, både i fritids- og yrkesfisket.

– Dette er spørsmål vi nå kommer til å se på, sier Ottemo.

Han forteller at hummerfisket er ganske komplisert å forvalte.

– Hummer tas av alt fra fritidsfiskere med én teine til yrkesfiskere som opererer med 100 teiner, og fangsten foregår fra

svenskegrensa til Trøndelag. Å operere med kvoter, slik man gjør for andre arter, er ikke egnet så lenge vi ikke har kontroll med selve uttaket, sier Ottemo.

– MYE SELGES ULOVLIG

Daglig leder Jørn Lian i Skagerakfisk tror mye hummer selges ulovlig.

– Vi har grunn til å tro at det omsettes en del hummer ulovlig. Yrkesfiskerne spiser nok ikke tre fjerdedeler av fangsten selv, sier Lian.

Han mener at yrkesfiskerne ville vært tjent med å registrere hele fangsten sin.

– Ut fra et ressursmessig og omsetningsmessig synspunkt skal dette gå for seg på riktig måte. Her er det også snakk om betydelige skatteunndragelser, sier Lian.

STERKT TRUET, ELSKET OG HATET

Svarthalespove i gresseng.

FOTO: JC SCHOU/BIOPIX

**TRUEDE
ARTER**

Den vakre vadefuglen svarthalespove er blant de første som er vernet som prioriterte arter. Det kan redde den sterkt truede fuglen fra utryddelse i Norge, men langt fra alle er fornøyde med det.

BØNDER TIL KAMP MOT

På Jæren ruster nå bønder og politikere til kamp etter at Regjeringen har utpekt vadefuglen svart-halespove som prioritert art. De går ikke med på å la gressengene der fuglen hekker stå i fred til ungene er på vingene.

Tekst: TOR BJARNE CHRISTENSEN
tbc@naturvernforbundet.no

Fakta

Svarthalespove *Limosa limosa*

Kom til Norge i 1969
Vernet som prioritert art i 2011

Norsk rødliste: Sterkt truet

Global Rødliste: Nær truet

Lengde: 40-44 centimeter

Vekt: 250-370 gram

Alder: 12 år

Føde: smådyr og plantedeler

Hekking: Strandeng, gressenger

Overvintring: Vest Afrika, Nord-Afrika, Sørvest-Europa

Kilde: Dyr i Norges natur, Bertmark Norge

**TRUEDE
ARTER**

I disse dager ankommer svarthalespovene Jæren fra overvintringen i Syden, på jakt etter frodige gressenger, som det er rikelig av her. Du kan skille dem fra andre spover ved det svarte båndet ytterst på stjerten, brede hvite bånd på vingene og lange utstrakte bein som stikker ut bak stjerten. Svarthalespovas spillflukt, med elegant luftakrobatikk og høye rop, er sikre kjennetegn for de vakre fuglene med det kobberøde brystet.

Det er akkurat hva de ser etter nå, Fylkesmannens folk som er ute for å finne hekkeplasser. Og det er dette de frykter, bøndene som har gressenger der fuglene trives. Der Fylkesmannens folk nå finner reir, vil det bli gitt pålegg om å verne fuglenes økologiske funksjonsområde fra 15. april til 15. juli, i tråd med de nye reglene i naturmangfoldloven.

GÅR TIL KAMP MOT VADEFUGLEN

Etter at Regjeringen utpekte svarthalespova som prioritert art, har de utrydningstruede fuglene fått en egen aksjonsgruppe mot seg. Bønder, lokale politikere og Rogaland Bondelag går nå til kamp for å få Regjeringen til å trekke prioriteringen tilbake.

– Slik jeg ser det burde ikke svarthalespoven vært på rødlisten. Den burde vært svartelistet. Det hjelper lite om bønder får økonomisk kompensasjon for det tapte føret. De kan ikke fore kyrne sine med penger, sa Asbjørn Aanestad på et møte i hovedutvalget i Klepp kommune i mars,

FOTO: JC SCHOU/BIOPIX

20-30 par svarthalespover har havnet i opphetet konflikt på Jæren.

FOTO: SD LUND/BIOPIX

Svarthalespovene kommer til Jæren i april for å finne egnede enger de kan hekke i.

T STERKT TRUET FUGL

ifølge Stavanger Aftenblad. Hovedutvalget ba ordføreren ta initiativ til et møte med Miljøverndepartementet. Målet er å få forskriften, som utpeker fuglen som prioritert, fjernet.

STERK TRUET

For svarthalespovene kan forskriften være redningen. Vadefuglen står som sterkt truet på rødlisten og er særlig utsatt for moderniseringen i jordbruket. Etter at ungene klekkes ut i slutten av mai, springer de rundt i engene. Nå tar bøndene gjerne førsteslåtten i begynnelsen av juni. Da blir det ingen nye svarthalespover der slåmaskin og tresker kjører.

– Bortsett fra i 2010, har det jevnt over vært dårlig hekkeresultat for de 20-30 parene som hekker på Jæren. Svarthalespovene har gått tilbake i hele utbredel-

sesområdet sitt, forteller Anders T. Braa ved Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Rogaland.

GIR BØTER OM DE SLÅR

Han har ingen enkel jobb i tiden som kommer. Der det påvises reir, skal han ta kontakt med grunneier for å bli enig om en ordning med utsettelse av slått.

– Jeg har vært optimistisk og tenkt at vi skulle bli enige med bøndene, men ting har gått seg litt fast. Vi må likevel forholde oss til dette som et forvaltningsorgan. Hvis bøndene ikke respekterer påleggene, vil vi gi bøter, forteller Braa.

Svarthalespova ble prioritert art allerede i fjor. Den 3. juni 2011 sendte Fylkesmannen i Rogaland brev med forbud om slått før 15. juli til 17 bønder som hadde svarthalespover i engene sine. Gårdbru-

ker Trond Kristian Refve i Klepp kommune slo gresset likevel. Han har nå fått varsel om miljøbot fra Direktoratet for naturforvaltning, men gjør det klart at han ikke vil betale. Om nødvendig, tar han saken til retten.

– Om sommeren skjer det mye. De siste dagene før slåtten hadde jeg ikke åpnet posten. Så jeg var ikke klar over dette da jeg slo gresset 8. - 10. juni. Dermed har jeg fått «forhåndsvarsel om pålegg om miljøerstatning» fra Direktoratet for naturforvaltning. For å ha slått mitt eget gress! Dette er å harselere med norsk landbruk, uttaler han til Bondebladet.

– VIKTIG FOR MANGFOLDET

Naturvernforbundet i Rogaland er skuffet over bøndenes innstilling og ønsker prioriteringen av arter velkommen.

– Vi synes det er trist at forståelsen for biologisk mangfold er så dårlig. Nå har vi endelig fått naturmangfoldloven, hvor prioriterte arter er et viktig virkemiddel i arbeidet for å redde det norske naturmangfoldet, sier Eirin Hivand Haneberg, leder i Naturvernforbundet i Rogaland.

Hun har forståelse for at bøndenes situasjon er presset på mange områder, men minner om at de i denne saken vil få utbetalt erstatning for å la gresset stå.

– Her er fellesskapet villig til å betale hva det koster. Da er forståelsen min litt mindre, sier Haneberg.

– IKKE GI ETTER FOR PRESSET

Det finnes to underarter av svarthalespove i Norge. De som holder til på Jæren kom dit i 1969 og tilhører underarten som har sin hovedutbredelse i Nederland. Den andre underarten holder til lenger nord i landet, hvor man regner med at det er omtrent 30 par. Disse svarthalespovene har sitt kjerneområde på Island. Begge underarter regnes som sterkt truet i Norge. På den globale rødlisten står vadefuglen som nær truet.

– Myndighetene må nå stå med rak rygg og ikke gi etter for presset fra bøndene. Vi er bundet av internasjonale avtaler og må ta vare på artene våre. Hvis ikke politikerne tør gjøre det, hvem skal da gjøre det, sier Haneberg.

FOTOKONKURRANSEN - TEMA: UT PÅ TUR

Mange bilder med god turfølelse. Denne gangen har vi prioritert bilder som viser folk på tur der av folk på tur skader ikke. Spesielt ikke når vi får en postkort-perfekt vinner, et stemni

Premiert: Bianca Stolp fra Akkerhaugen var på tur med Askur, som er en hest etter boller, viste det seg. En artig turopplevelse, og et morsomt bilde!

Premiert: Helge Sunde fra Åsane i Bergen var med Bergen Turlag på vei fra Upsete til Kaldevasshytta.

Bli med i fotokonkurransen!

Neste tema: Vårsprett

Alle premierte får et gavekort fra Naturvernforbundets butikk på 200 kroner. Vinneren får i tillegg et bokgavekort på 500 kroner.

Vinner: Kristin Nordli fra Oslo har vært på tur i Jøldalen i Trollheimen. Dette bildet kan med fordel brukes som norgesreklame hvor som helst. Fjelltur på sitt beste.

ur. Ofte blir det mye landskap og natur på disse sidene, og det er vel og bra, men litt bilingsfullt skibilde og et svært morsomt bilde av en hest som har lyst på bolle.

Slik kan du delta:

- Send maksimum tre bilder i jpg-format til redaksjonen@naturvern.no.
- Hvis størrelsen på den samlede e-posten overstiger 10 Mb, kan det hende den ikke kommer frem. Del gjerne opp forsendelsen i flere e-poster.
- Skriv «fotokonkurranse» i emnefeltet.
- Skriv gjerne et par ord om hvor bildet/bildene er tatt, sammen med navn og adresse.
- Bildet/bildene må være hos oss innen 18. mai 2012.
- Av praktiske årsaker tar vi kun imot digitale bilder, sendt på e-post.
- NNV forbeholder seg retten til å bruke innsendte bilder til Naturkalenderen 2013.

Bli Naturvenn!

«Naturvernforbundets arbeid for natur og miljø gir resultater. Med din støtte kan vi sammen få til enda mer. Bli Naturvenn i dag!»

Lars Haltbrekken, leder i Naturvernforbundet

Foto: Jo Straube

Bli Naturvenn!

Vi kaller våre faste givere Naturvenner. Som Naturvenn er du en viktig støttespiller i arbeidet for å ta vare på natur og miljø. Din støtte bidrar til at også framtidige generasjoner kan nyte den unike norske naturen.

Send SMS med kodeord NATURVENN til 2377

Vi sender deg informasjon i posten.

Les mer på www.naturvernforbundet.no/naturvenn eller du kan kontakte oss på e-post giver@naturvernforbundet.no

MILJØFESTIVAL

Vi ønsker store og små velkommen til sol, sommer, miljøpolitikk og bading på Risøya, i sørlandsskjærgården mellom Risør og Tvedestrand.

Les mer og meld deg på her:
www.naturvernforbundet.no/miljofestival

Risøya

2. til 5. august!

SLÅTTEENGER I SLOTTSPARKEN

I fjor ble det anlagt slåtteenger 19 steder i Slottsparken. Også til sommeren vil bli parken pyntet med vakre blomste-
renger.

Deler av Slottsparken skal gjøres til slåtteeeng. Veltrimmet gress skal erstattes med vakker blomstereng, hvor mangfoldet skal få folde seg ut. Natur & miljø var med da Naturvernforbundet holdt slåttekurs på Slottet.

Tekst: TOR BJARNE CHRISTENSEN
tbc@naturvernforbundet.no

Slottsparken er ikke bare viktig for folk, den er også viktig for det biologiske mangfoldet. Midt i Oslo dekker den et område på 225 dekar, med rundt tusen trær, mange hundre forskjellige plantearter, et vell av insekter og et yrende fugleliv. Og nå skal forholdene legges bedre til rette for mangfoldet. I deler av plener som tidligere var snauklipte skal gress, blomster og urter slippes fri. Gressklipper skal byttes ut med ljà og slåmaskin, og det skal ikke slås før på sensommeren. Kanskje blir det satt opp en hesje for tørking av høy på Nisseberget.

Nei, dette er ikke en aprilspøk, og Slottet er ikke alene om å tenke i disse baner. Lignende prosjekter er på gang i flere europeiske slottshager. I Norge gikk Slottsgartneriet til Naturvernforbundet for å bli kurset i stell av slåtteeenger.

SLÅTTEKURS PÅ SLOTTET

– Vårt prosjekt er å berike parken med mer mangfold, og vi forsker på om vi kan forvalte deler av parken som slåtteeenger. Dette er et område vi gartnere kan særdeles lite om. Derfor er vi glade for å kunne samarbeide med Naturvernforbundet, sier slottsgartner Tor Smaaland ved Det kongelige hoff.

I mars ble Per Øystein Klunderud fra Naturvernforbundet i Buskerud invitert til Slottet for å holde slåttekurs for hoffets gartnere. Klunderud fortalte om Naturvernforbundets arbeid med å gjøre slåtteeengen ved Ryghsetra utenfor Drammen til en av landets flotteste blomsterenger, med over 180 arter, hvorav flere står på rødlisten. Til sommeren holder forbundet slåttekurs med tradisjonell ljàslått og hekking for 19. gang.

Slottets gartnere lyttet til Klunderud med interesse, og de fikk med seg mange gode råd til årets arbeid med Slottets enger.

– BRA TILTAK!

– Jeg er glad for å kunne komme hit og fortelle om våre erfaringer, men enda mer glad for at dere ønsker å gjøre dette. Det er et utrolig bra tiltak, som jeg håper kan inspirere forvaltere av andre parker. Vi har store parkområder i Norge som bare består av grønne plener. Det ville vært flott om også deler av dem kunne forvaltes på denne måten, sier Klunderud.

Prosjektet ble startet for to år siden.

FOTO: TOR BJARNE CHRISTENSEN

Naturvernforbundets Per Øystein Klunderud (til høyre) sammen med Thor Johansen og Tor Smaaland fra Slottsgartneriet i en del av Dronningparken som skal bli blomstereng til sommeren.

I fjor ble i alt 19 områder skjøttet som blomsterenger, blant annet på Nisseberget, langs Parkveien, ved Slottsgartneriet og i Dronningparken. Man lot rett og slett gresset gro hele sommeren, først i slutten av august ble det slått.

180 FORSKJELLIGE PLANTEARTER

Biolog Anders Often fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) ble i 2011 engasjert for å registrere det som kom opp av jorda. Det knyttet seg stor spenning til hva han ville finne. Slottsparken ble anlagt i 1840-årene. Gjennom årenes løp har mange gartnere, ulike tradisjoner og filosofier fått prege parken. Mye er plantet inn, men i bunnen ligger det naturlige mangfoldet, som er svært rikt i oslofjordområdet.

– Jeg fant et overraskende stort mangfold av planter, i alt cirka 185 forskjellige sorter, sier Often, som er svært begeistret for Slottets planer.

– Dette er et kjempeinteressant eksperiment. Så vidt jeg vet er det ikke gjort på denne måten andre steder i Norge, og jeg

vet heller ikke om noen steder i Europa hvor de har gjort dette i et så urbant område, sier Often.

– PARKEN BLE STØRRE

Han tror Slottet vil lykkes med å forvandle ensartede plener til vakre blomsterenger.

– Jeg tror det vil funke for deler av området, så lenge man er villig til å la det gå over noen år. På sikt kan du få enda rikere flora med en blanding av park og små naturlige habitater, sier Often.

Han tilbrakte mye tid i Slottsparken i fjor og kan fortelle at publikum trivdes godt i de nye slåtteeengene. «Det synes som blanding av tradisjonell plen – og uslått plen – har skapt flere små hagerom som mest av alt har vært positivt for Oslos befolkning sin bruk av parken», skriver Often i sin rapport.

– Da jeg var her i fjor sommer, var det slående å se hvordan folk tok i bruk de nye parklommene som kom. De fant sine plasser. Parken ble på en måte større, sier Often.

EN PARK SOM BÆRER SEG SELV

Denne sommeren blir Slottets blomsterenger forhåpentligvis enda vakrere. Slottsgartner Smaaland forteller at de i løpet av de neste to årene vil finne formen på fremtidens slottspark. Han legger ikke skjul på at utviklingen er nødvendig, også av hensyn til ressurser.

– Vår oppgave er å sikre Oslos befolkning tilgang til en bærekraftig park, også i fremtiden. Dagens driftsform er krevende. Derfor ønsker vi en park som i større grad bærer seg selv, og der tror vi forvaltning av mer naturlige økosystemer er veien å gå, sier Smaaland.

Slottsparkens slåtteeenger

- I 2011 ble 19 områder skjøttet som blomsterenger.
- Prosjektet videreføres i år.
- Engene er del av Slottets nye plan for Slottsparken.
- 185 plantearter ble registrert i 2011.
- Én rødlisteart ble funnet; smånesle (sårbar).
- Den sjeldne arten rosekattost ble gjenfunnet. Det er 85 år siden den sist ble påvist.

KILDE: PLANTER I SLOTTSPARKEN, OSLO, NINA, 2011

Intervju: Gjermund Andersen

Har ledet NOA i 25 år:

SKOGGANGSMAN

N I EVENTYRSKOG

Mange forlater aldri oppkjørte spor, men Gjermund Andersen tar helst et sidesprang ut i løssnøen. Vi ble med mannen som har ledet Naturvernforbundet i Oslo og Akershus i 25 år dit han trives aller best. Inn i eventyrskogen.

For Gjermund Andersen ble kjærligheten til naturen tent i hans tidligste barndom. Nå bruker han nesten all sin tid i kampen for de siste gamle skogene.

Tekst og foto: TOR BJARNE CHRISTENSEN
tbc@naturvernforbundet.no

Trillemarka, Sigdal, Buskerud:

– Nei, nå får vi komme oss bort fra veien, sier Gjermund Andersen, og så gjør han noe folk flest ikke gjør. Han spenner på seg skiene, skreiver over brøytekanter og forsvinner inn i skogen. Ingen tegn til sti, vei eller løype – bare et urørt snøteppe som glitrer mellom gamle stammer. Det er akkurat slik vil han ha det.

TØMMERHUGGER OG NATURVERNER

Det er nå 25 år siden Gjermund Andersen fikk jobben som daglig leder i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA). Han er tømmerhuggeren som ble gammelskogenes beskytter. I syv år hogde han trær for Oslomarkas store grunneier Løvenskiold. Siden skulle han kjempe mot sin tidligere arbeidsgiver, gjennom aksjoner, i media og i retten.

Inervju: Gjermund Andersen

Jobben som leder i NOA fikk Andersen høsten 1986, etter å ha markert seg som fylkeslagets markakonsulent. Det var drømmejobben. Andersen var fremme.

UDUGELIG GARTNER I DESEMBER

Men før han kunne begynne, måtte han avtjene siviltjenesten. Helst ville han være sivilarbeider i NOA, men det syntes ikke majoren ved Siviltjenesten på Dillingøy var noen god idé.

– Jeg tror det var for å straffe meg som militærnekter at han sendte meg til Bærum sykehus for å være utegartner i desember. Det var jo helt meningsløst! Hvordan steller man plener og bed om vinteren? Det han ikke visste var at direktøren der var medlem i Naturvernforbundet. Han rapporterte meg som udugelig og sendte meg tilbake til Dillingøy. Og denne gangen fikk jeg komme til NOA. I praksis fungerer jeg som daglig leder allerede da, selv om jeg først skulle tiltre i mars 1987.

STIEN BLIR TIL MENS DU GÅR

Det bærer rett opp en åsside, på kryss og tvers mellom stammer og knauser. Vi går der trærne tillater det, og stien blir til mens vi går. Av og til ramler vi, tråkkes gjennom der snøen er dyp, men for det meste glir vi frem i gammel skog med grov bark og raggete lav. Det er som hentet fra et av eventyrene til Asbjørnsen og Moe. På en måte var vi fremme allerede da vi tok av fra veien. Men vi skal til topps for å skue ut over Norges største skogreservat, Trillemarka, som Andersen pent må finne seg i å ta sin del av æren for. Sammen med en gruppe naturvernere som han kaller «geriljaen», var han med og la grunnlaget for at 150 kvadratkilometer skog ble vernet i 2009.

DRO OPP VEISTIKKER

For Andersen startet det lenge før det. Hans vei til et liv som miljøvernere springer ut av friluftslivet, og kjærligheten til naturen ble tent allerede i hans tidligste barndom.

– Foreldrene mine tok meg med på tur lenge før jeg lærte å gå. Da jeg var 7-8 år ble jeg med i speideren, hvor jeg lærte å ligge ute. Jeg vokste opp med diskusjonen om veibygging i Osloområdet, og da jeg var 14 år var jeg på min første naturvernaksjon. Vi dro opp veistikker på den planlagte veien opp mot Katnosa, forteller Andersen.

Gjermund Andersen trives best utenfor løypene.

Det forsinket veibyggingen, men det hindret den ikke. Andersen kan godt huske stien i den vakre dalen før veien ble bygget. Grove grantrær, rotvelter og drønnet fra Kvernhusfossen i Katnoselva.

– Jeg tror identiteten vår er nært knyttet til steder. Du mister noe av deg selv når steder du er glad i blir rasert. Derfor er en flatehogst dramatisk, sier Andersen.

MANGE VIKTIGE SEIERE

Han har sett mye ødeleggelse, og viktige saker er tapt. Men listen med seiere 56-åringen har vært med å vinne er lang og imponerende. En av de første sakene Andersen tok tak i var Oslos kommuneskoger. På 80-tallet ble skogene drevet hardt, men etter press fra NOA og andre organisasjoner gikk kommunen med på å la hensynet til natur og friluftsliv gå foran skogsdrift. Vernet av Spålen-Katnosa og Østmarka naturreservater i 1995 står høyt. Det gjør også den nye markaloven fra 2009, hvor NOA fikk inn en hjemmel til å verne skog av hensyn til friluftsliv.

Hogsten i Skotjernfjell må også nevnes. I 1994 flatehogde skogeieren inne i et meget verneverdig område. Sammen med Natur og Ungdom stanset NOA hogsten og merket tømmeret slik at ingen torde kjøpe det. Saken fikk store ringvirkninger.

– Vi sendte en rapport til Springer Forlag i Tyskland, som meldte tilbake at de ikke ville kjøpe tømmer fra norsk naturskog. Da kom markedspresset inn, og skogbruket måtte snu, forteller Andersen.

UTELUKKER IKKE AKSJONER

Ut av dette kom miljøsertifiseringen Levende skog. Det skulle imidlertid vise seg at det ikke var noe trylleslag som reddet de verdifulle og mangfoldige skogene.

– Skogbruket fortsetter å hogge ut de gamle skogene, og det har vært avdekket betydelig hogst i deres egne miljøregistrerte områder. Kampen for de siste gjenværende unike skogene og villmarkene er oppgaven vår. Klarer vi ikke den, er det en fallitterklæring. Da vil flere hundre skogarter forsvinne fra norsk natur, sier Andersen, som ikke utelukker nye aksjoner.

– Jeg er klar, sier han.

KAMPEN FORTSETTER

Turen går mot slutten, og vi drar tilbake nedover åsen. En tynn skare fra forrige natt har glassert terrenget. I skinnet fra ettermiddagssolen ligner snøen et hav med frosne dønninger, som bølger seg over tuer, steiner og vindfelte trær. Og vi seiler nedover, surfer på snø som både bærer og gir feste. Vi farer over myrer, gjennom lommer av gammel skog, ned små skrenter.

Altfor raskt er vi nede ved veien, og det blir bare så altfor klart at noe av magien er borte. Snipp snapp snute, så var eventyret ute. Men det lever der inne, på den andre siden av brøytekanten, der snøen ligger ubrutt...

JEVN STØTTE TIL NATURVERNFORBUNDET

Omlegging av Miljøvern-departementets ordning for grunnstøtte har ført til usikkerhet om hvor mye statlig støtte miljøorganisasjonene kan vente seg. Tallene for 2012 viser at Naturvernforbundet kommer brukbart ut av ordningen.

Tekst: KRISTIAN S. AAS
ka@naturvernforbundet.no

Tildelingen av grunnstøtte i 2012 og 2013 markerer overgangen mellom to systemer for tildeling av støtte. Målet har vært å skape et system hvor lokal aktivitet prioriteres. For 2012 gis en tredel av støtten etter det nye systemet, og to tredeler gis etter gammel ordning. For 2013 vil det nye systemet bestemme to tredeler av støtten, mens i 2014 vil det nye systemet være enerådende.

– Omleggingen er i tråd med hva Stortinget har bedt om og innebærer at organisasjonene som har mange medlemmer og høy aktivitet blir premiert, sa tidligere miljøvernminister Erik Solheim til TV2 da ordningen ble presentert.

MER GJENNOMSIKTIG

Det skulle bety at støttetallene for 2012 ville markere hvordan trenden i støttenivået vil bli for organisasjonene de to neste årene. Naturvernforbundet har imidlertid fått beskjed om at støtten vil minske noe de neste to årene, tross en oppgang i 2012.

– Vi har fått beskjed om at støtten til oss vil få en liten justering nedover i 2013 og 2014, hvis vår aktivitet holder seg på samme nivå, sier generalsekretær Jan Thomas Odegard i Naturvernforbundet.

Han mener at omleggingen gir et mer

FOTO: GRØNN HVERDAG

Grønn Hverdag, her representert ved daglig leder Tone Granaas, er blant taperne i den nye strukturen for grunnstøtte fra Miljøvern-departementet.

gjennomsiktig system, som i sin tur vil føre til at ordningen blir mer robust for skiftende politiske vinder.

SAMFUNNSNYTTE

70 prosent av støtten etter det nye systemet beregnes ut fra organisasjonenes demokratiske elementer (medlemstall, givere, lokallag, type organisasjon, geografisk utbredelse), mens 30 prosent beregnes ut fra organisasjonenes samfunnsnytte. Ifølge Odegard har det vært uklart hva som legges i dette begrepet, og at denne delen av ordningen gir rom for ikke ubetydelig skjønn.

– Men vi har dokumentert vår samfunnsnytte så langt vi kan, og håper de videreutvikler systemet slik at denne delen av støtten får klarere kriterier, sier Odegard.

GRØNN HVERDAG TAPER

De største vinnerne i 2012 er Den Nor-

Støtte til miljøorganisasjoner

Tall i 1000 kroner

Organisasjon	2010	2011	2012
Den Norske Turistforening	4744	4856	5249
Forbundet Kysten	1761	1802	2823
Fortidsminneforeningen	3934	4027	3952
Framtiden i våre hender	2791	2856	3100
Norges jeger- og fiskerforbund	5912	6051	7140
Norges miljøvernforbund	252	258	770
Norges Naturvernforbund	7010	7175	7384
Sabima	959	981	1217
Kulturvernforbundet	799	818	1101
Grønn Hverdag	7150	7150	5507
Regnskogfondet	500	500	811
Natur og Ungdom	1428	1462	1978
Miljøagentene	1152	1179	1241
Idebanken	3450	3450	2640
Bellona	1100	1100	1338
Norsk kulturarv	100	100	398
WWF	1645	1684	1775
ZERO	1100	1100	1153

KILDE: Miljøverndepartementet.

ske Turistforening, Forbundet Kysten, Framtiden i våre hender, Norges jeger- og fiskerforbund og Natur og Ungdom. De største taperne er Grønn Hverdag og Idebanken.

– Miljøverndepartementet belønner tradisjonelle medlemsorganisasjoner. Mer utradisjonelle lavterskelorganisasjoner, som oss, kommer dårligere ut. Vi kan få høy score på samfunnsnytte, men vet ikke hvordan departementet bedømmer dette. Hvorfor må man være medlem for å være verdifull, spør daglig leder Tone Granaas i Grønn Hverdag, som forteller at deres støtte vil bli trappet gradvis ned til 2014.

FRARÅDER DEPONI I FØRDE

Først frarådet Havforskningsinstituttet fjorddeponi i Førdefjorden. Deretter gjorde Direktoratet for naturforvaltning det samme. Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) mener kunnskapen vi har i dag bør suppleres, og ber om nye utredninger av miljøvirkningene.

Tekst: KRISTIAN S. AAS
ka@naturvernforbundet.no

– I en så stor, viktig og langsiktig sak, med sterke motstridende interesser og faglig uenighet, bør føre-var-prinsippet legges til grunn og usikkerheten reduseres mest mulig, sa Klif-direktør Ellen Hambro under en pressefrokost i mars.

– Bevisbyrden legges nå på dem som ønsker å gjøre naturinngrepet. Siden dette er den første av flere store gruvesaker langs kysten, er det avgjørende med nok kunnskap. Budskapene fra fagetatene må også tas med inn i arbeidet med Regjeringens mineralstrategi, sier Naturvernforbundets leder Lars Haltbrekken.

FLERE DEPONIER PLANLEGGES

De eneste landene i verden som i dag praktiserer slik deponering av gruveavfall

FOTO: KRISTIAN S. AAS

er Papua Ny Guinea, Indonesia og Filipinene. I Norge planlegges det imidlertid også fjorddeponi i Repparfjorden i Finnmark. Naturvernforbundet i Finnmark krever at selskapet Nussir ASA ikke får konsesjon til gruvedrift, med dumping av overskuddsmasser i den fiskerike fjorden. I en uttalelse skriver lagets leder Gunnar Reinholdtsen at de toksiske effektene ved fjordutslipp gjør at det vil være miljøkriminalitet å bruke sjødeponi i Repparfjorden, i den forstand at det både strider mot naturmangfoldloven, vannforskriften og vanndirektivet.

FORURENSNINGSPOTENSIALE

«Det er ikke godt gjort at Nussir har tilstrekkelige planer for å hindre avrenning fra gruveområdet. Overflatevannet kan representere et betydelig forurensningspotensiale og være skadelig for dyreliv (rein) og dermed matsikkerhet i området», skriver Reinholdtsen videre.

Nussir-direktør Øystein Rushfeldt mener imidlertid at deponering av gruveavfall i sjøen må godtas.

– Forbud mot sjødeponi vil bety slutten for norsk bergindustri, sier Rushfeldt til Nationen.

Vi som jobber på jernbanen er stolte fordi vi også gjør en innsats for et bedre miljø.

Norsk Jernbaneforbund

Borten Moe beklager beskyldning

På landsmøtet til Naturvernforbundet i august i fjor klaget olje- og energiminister Ola Borten Moe over at Naturvernforbundet klaget på alle småkraftkonsesjoner. Leder Lars Haltbrekken mente dette var uriktig, og krevde en unnskyldning fra ministeren, som han nå har fått.

«Jeg må beklage at min fremstilling av denne saken på Naturvernforbundets landsmøte ikke var så presis som jeg skulle ha ønsket», skriver Borten Moe i et brev til forbundet.

Ifølge Teknisk Ukeblad klager utbyggerne oftere over konsesjonsvedtak om småkraftverk enn miljøvernere gjør.

FJORDEN

Dette er stridens kjerne i Førdefjorden. Engebøfjellet inneholder rutil. Selskapet Nordic Mining vil utvinne denne, og dumpe gruveavfallet i fjorden.

Nye naturkart i Oslo og Bærum

Siden 2004 har Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) laget naturkart, til glede for de som ønsker å lære mer om naturverdiene i sitt nærområde. Årets to nye kart dekker Alnaelva

ved Smalvollen og Høvikodden. Kartene beskriver detaljert planter, dyr, kulturminner og andre ting du ser langs turstier og veier på rutene de dekker.

Tanken er at naturkartene skal utgjøre en serie som strekker seg fra Marka til sjøen og har med seg områder i skog, langs vassdrag, i grønne lunger og på øyer. De er spesielt tilrettelagt for barn og unge, men også voksne kan finne mye interessant informasjon i kartene, som er tilgjengelige på NOAs hjemmeside www.naturvernforbundet.no/nao.

LEDERS HJØRNE

Bjørnen sover

Bjørnen sover, bjørnen sover, i sitt lune hi... i alle fall noen uker til. Og når den våkner og gnir søvnen ut av øynene kan det første den møter være statens jegere som står klare med ei skarpladd borse.

Staten er i ferd med å iverksette en klappjakt på bjørn som vi ikke har sett maken til på hundre år. Når bjørnen får satt sine første spor utenfor hiet, vil statens representanter være der med helikoptre og snøscootere og gjøre hva de kan for å ta livet av dyrene. Bjørnen, som er sterkt trua og på sitt mest sårbare akkurat når den våkner opp fra vinterdvalen, er sjanseløs. Siden bjørnen yngler i

disse tider kan vi risikere situasjoner hvor bjørnemora skytes, mens ungene overlates til seg selv i hiet. Stortingsforliket som alle partiene inngikk i fjor har brutalisert vår behandling av rovdyrene kraftig.

Klappjakta på bjørn settes i gang i en situasjon hvor man til tross for nitid overvåkning ikke har klart å telle mer enn 166 individer i Norge. Flere av disse skal avlives i løpet av våren, den første ble allerede skutt for litt siden i Telemark, og kan ses på side 4.

I fjor var det registrert seks bjørnekull. Det er et mål at vi skal ha minst dobbelt så mange. Når vi ser hvordan bjørnen faktisk behandles, er det ikke lenger mulig å tro at Stortinget og regjeringen mener alvor med denne målsetningen.

Jakta utenfor hiet er et såkalt forebyggende tiltak. Bamsefar kan jo komme til å ta en og annen sau til sommeren. Så her er det best å

avlive den før den får gjort ugagn. Var det noen som snakket om rettsikkerhet? Vi veit jo ikke nå hvilke bjørner som kommer til å gjøre skade i saueflokken til sommeren. Fagfolk har tidligere sterkt advart mot en så upresis rovdyrforvaltning.

Klappjakta settes også i gang i ei tid hvor bjørnen gjør stadig mindre skade. I 2011 ble det erstattet 3850 sau og lam som tatt av bjørn. Det er en nedgang på 20 prosent fra 2010 og hele 45 prosent fra 2009.

Bjørnejakta som er satt i gang er dessverre ikke det eneste eksemplet på uetisk uttak av våre rovdyr. Tidligere

i vinter har det blitt åpna for at statens jegere kan gå inn i jervehiene og skyte jerv, selv i yngleperioden, en periode da dyrene trenger fred og ro.

Naturvernforbundet er ikke prinsipielle motstandere av å ta ut rovdyr, men det får skje innenfor rimelighetens og sømmelighetens grenser. Mitt håp er at partiene som samla seg bak rovviltforliket i fjor kommer på banen: Var det egentlig dette dere ville?

Stortingsforliket som alle partiene inngikk i fjor har brutalisert vår behandling av rovdyrene kraftig.

Lars Haltbrekken
Leder, Norges
Naturvernforbund

Grensen 9b, 0159 Oslo, Norge
Tlf: 23 10 96 10, faks: 23 10 96 11
E-post: naturvern@naturvernforbundet.no
Internett: www.naturvernforbundet.no
Kontingent: Hovedmedlem 200,- første år, så 390,-
Pensjonister og studenter: 100,- første år, så 175,-
Familiemedlemskap: 300,- første år, så 420,-
Student-/pensjonistfamilie: kr 200,-
Livsvarig medlemskap: kr 7000,-
Medlemmer av Naturvernforbundet er automatisk medlem
av det lokal- og fylkeslag vedkommende sokner til.

ØSTFOLD: E-post: ostfold@naturvernforbundet.no. Leder: Øyvind Enger, Tlf: 951 50 715
OSLO OG AKERSHUS: Tlf: 22 38 35 20,
E-post: noa@noa.no Daglig leder: Gjermund Andersen

HEDMARK: E-post: hedmark@naturvernforbundet.no. Leder: Hege Sjølie. Tlf: 900 52 002

OPPLAND: E-post: oppland@naturvernforbundet.no. Leder: Bjørn Frøsaker.
Tlf: 415 14 285

BUSKERUD: E-post: buskerud@naturvernforbundet.no. Fylkessekretær: Per Øystein Klunderud. Tlf: 32 75 05 04

VESTFOLD: E-post: vestfold@naturvernforbundet.no. Fylkessekretær: Hans I. Nesse.
Tlf: 33 31 33 42

TELEMARK: E-post: telemark@naturvernforbundet.no. Leder: Tormod Svartdal.
Tlf: 481 47 322.

AUST-AGDER: E-post: austagder@naturvernforbundet.no

VEST-AGDER: E-post: vestagder@naturvernforbundet.no. Fylkessekretær: Peder Johan Pedersen. Tlf: 456 05 646

ROGALAND: Tlf: 51 52 88 11. Daglig leder: Erik Thoring. E-post: rogaland@naturvernforbundet.no

HORDALAND: Tlf: 55 30 06 60, E-post: hordaland@naturvernforbundet.no. Daglig leder: Nils Tore Skogland

SOGN OG FJORDANE: E-post: sognfjordane@naturvernforbundet.no. Leder: Thorleif Jacobsen. Tlf: 995 37 572

MØRE OG ROMSDAL: E-post: moreromsdal@naturvernforbundet.no. Leder: Øystein Folden, Tlf: 71 53 33 31, 918 12 542

TRØNDELAG: Tlf: 73 51 52 24.
Regionssekretær: Hallgeir F. Opdal, e-post hol@naturvernforbundet.no, tlf. 402 48 084
Leder Sør-Trøndelag: Steinar Nygaard.
Tlf. 976 13 429

Leder Nord-Trøndelag: Torgeir Havik.
Tlf. 970 44 013.

NORDLAND: E-post: nordland@naturvernforbundet.no Leder: Erling Solvang.
Tlf. 952 54 075

TROMS: E-post: troms@naturvernforbundet.no. Leder: Birgitte Blandhoel, tlf. 957 05 784

FINNMARK: E-post: finnmark@naturvernforbundet.no Leder: Gunnar Reinholdtsen,
Tlf. 474 63 425

BARENTSHAVKONTORET: Kontaktperson: Gunnar Album. E-post: album@online.no, Tlf: 75 77 84 10, Faks: 75 77 84 74

NATUR OG UNGDOM: E-post: info@nu.no, Tlf: 23 32 74 00. Web: www.nu.no. Leder: Silje Lundberg

Ta kontakt med organisasjonsavdelingen dersom listen skal endres. Tlf. 23 10 96 33. E-post: medlem@naturvernforbundet.no

BYGDE FUGLEHOLME

FOTO: ERIK THORING

Her taues den flytende fugleholmen ut i Mosvatnet i Stavanger. Håpet er at fuglene skal flytte inn på øya.

I 1970 foreslo daværende parksjef Arne Berglia i Stavanger at det skulle bygges en fugleholme i naturperlen Mosvatnet, til erstatning for en holme som endte i utfyllingen da Motorveien ble bygd. Naturvernforbundet og Norsk Ornitologisk Forening støttet dette, men hadde ikke sett for seg at de måtte bygge en midlerti-

dig, flytende fugleholme selv, 42 år etter.

Fugleøya som nå dupper i Mosvatnet er forsynt med en jordkasse som etter hvert skal beplantes. Mesteparten av øya består av grus og større steiner. Naturvernforbundet i Rogaland håper at hettemåker og toppender etablerer seg på holmen.

To store vannkraftverk får konsesjon

– Dette er en svært stor vannkraftutbygging med store konsekvenser for naturen, sier leder i Naturvernforbundet Lars Haltbrekken.

Regjeringen har gitt konsesjon til to store vannkraftverk, Smibelg og Storåvatn, i Rødøy og Lurøy kommune i Nordland.

LØFTEBRUDD

Haltbrekken mener dette er et klart brudd på regjeringas løfter om at tiden for store vannkraftutbygginger er forbi. Utbyggingen vil gi et tap på 110 kvadratkilometer inngrepsfri natur, og det var kun under tvil at Fylkesmannen lot planene passere i 2005.

– Vann vil bli regulerte og elver vil bli tørrlagte i det som i dag er et helt urørt kystlandskap. Vi mener fremdeles at utbyggingen vil ha store negative conse-

kvenser for landskapet i dette området, skrev Fylkesmannen i Nordland i sin uttalelse til prosjektet, som de likevel lot passere uten innsigelse på grunn av at det eksisterte enda verre planer med større naturkonsekvenser andre steder i regionen.

KJEMPETAP

Haltbrekken mener utbyggingen er et kjempetap for Nordlands-naturen.

– Utbyggingen innebærer fire store reguleringsmagasin. Mange elver får kraftig reduksjon i vassføringa, og tapet av urørt natur er stort. Et større urørt område, inkludert et fjordområde uten inngrep, blir punktert og mister totalt sin verdi som villmark og nasjonalt kystlandskap, påpeker Haltbrekken.

Utbyggingen blir den største vannkraftutbyggingen siden 2004.

SLÅTT I SOMMER IGJEN

For 19. gang arrangeres det slåttekurs på Ryghsetra i Buskerud i sommer. Men dette kan bli den siste.

Årets slåttekurs arrangeres 5.-8. juli. Slåttekursene på Ryghsetra har blitt et samlingssted for folk med interesse for kulturlandskapsskjøtsel og handlingsbåren kunnskap, og venter i år internasjonalt besøk fra både Baltikum, Spania og Romania.

På kurset blir det gitt grundig opplæring i ljàen som redskap og bruk av denne, og det vil bli servert lokalprodusert mat. Om du ikke deltar på selve slåttekurset, vil det bli arrangert en åpen

FOTO: THOR ØSTBYE

Synkronslått på Ryghsetra.

dag lørdag 7. juli fra 13 til 16, der alle som vil kan komme og se.

Gården som Ryghsetra tilhører skal skifte eier, så om slåttekursene fortsatt

kan holdes her er uvisst. Dette kan bli den siste sjansen til å oppleve Naturvernforbundet i Buskeruds slåttekurs i sin opprinnelige form.

VI LEGGER TIL
RETTE FOR DE
SOM KOMMER
ETTER!

HRS

DET FINNES IKKE AVFALL - KUN RESSURSER | WWW.HRS.NO

WWW.CHILDFOND.NO | 2010 1351

Fred. Olsen & Co.

NOFO

Norsk Oljevernforening For Operatørselskap
www.nof.no

En anerkjent og effektiv
oljevernorganisasjon
og pådriver innen
kompetanse og
teknologitutvikling

MEDLEMSBUTIKKEN

Du får rabatt ved kjøp av varer i medlemsbutikken og støtter Naturvernforbundet.

www.naturvernbutikken.no

Fuglekasse Meis eller Stær

Fine fuglekasser for meis eller stær av ubehandlet norsk furu. Fuglekasse fra Naturvernforbundet har vist seg populært blant småfuglene. Fuglekassene kommer som byggesett og er en svært hyggelig gave som kan aktivisere barn og barnebarn.

130,-

240,-

Sangfugler CD

CD-en har opptak av fuglesang med leste forklaringer der du får hjelp til å skille den ene fuglelyden fra den andre. 49 fuglearter.

Fuglesang CD

Bestselgende Fuglesang CD, 197 fuglearter. Naturvernforbundets dobbelt-CD med lydopptak av hele 197 nordiske fuglearter.

BESTSELGER

220,-

Fairtrade Fotball

Fairtrade, Team Junior fotballen er håndsydd i 32 deler i høykvalitets PU mikrofiber, har en balansert latexblære og følger offisielle standarder. Ballen kommer med Friends Fair Trade logo. Ballen kommer flatpakket, må pumpes selv.

148,-

FAIR TRADE!

BESTSELGER

Sett 4 bordbrikker

Sett med bordbrikkene "Sjøfugl", "Fugl", "Fisk", "Småfugl". Bordbrikkene fra Naturvernforbundet er en fin og morsom inngangsport for å gjøre seg kjent med mangfoldet av arter dyr, fisk, fugl i norsk natur.

160,-

144,-

Hagefugl plakater

Størrelse: 70 x 100 cm. Med oppheng og kantforsterkning. Trykt på tykt kunstpapir, svært holdbar. Sendes godt emballert i rull.

144,-

Laks plakater

NYHET

Størrelse 70 x 100 cm. Laks og ørret fra mange land.

115,-

Mini naturmangfoldsett

Settet inneholder en minilupe på snøre, og boken 'På jakt etter små dyr i hus og hage'. Med minisetet kan barna leke ute og utforske nærmaturen i flere titalls timer.

75,- /stk

Plysfugler med "ekte" fuglelyd

Plysfugler fra Wild Republic er små fugler i plys med ekte fuglelyd når du klemmer dem. Autentisk fuglelyd fra anerkjente bioakustikk forskningscentre. Velg mellom: Blåmeis, Stokkand, Måltrost, Dompap, Tjeld, Blåstrupe, Lappugle, Svartrøst, Grønnfink, Rødstrupe, Cjok, Snøugle, Nattergal, Bøkfink og Kattugle.

LÆR DEG FUGLESANG PÅ EN LETT MÅTE

Ta bedre bilder

Naturfotograf Lars Andreas Dybvik gir enkle råd som alle kan dra nytte av. Ingen teknisk kunnskap er nødvendig! 17 x 24 cm, 48 sider.

NYHET!

150,-

Rovfuglsilhuett klistremerke

100,-

Rovfuglsilhuett. Pakken inneholder en stor og to små rovfuglsilhuetter, selvklebende, værbestandige og PVC-fri. Bredde stor silhuett: 35 cm Bredde liten silhuett: 21 cm.

180,-

T-Skjorte Ingen Plan(et)B

Fin t-skjorte i bomull. Eget design for Naturvernforbundet. Velg mellom dame eller herre. Husk også å oppgi størrelse, velg mellom S, M, L, XL, XXL.

Fugleplakater sett: Trekkfugl og Vinterfugl

118,-

42 x 65 cm. Klassiker, nå svanemerket produkt. Alle vanlige norske stand- og trekkfugl.

Felthåndbøker

Felthåndbøker som er både oppdaterte og svært godt illustrerte. Sammen dekker de det meste du trenger å vite om norsk natur, dyr og planter: Økologi, dyreadferd og naturens spennende livshistorier i tillegg til artsbestemmelse. Velg mellom: Trær, Blomster, Dyreliv i byen, Skogen, Fugler i nærmiljøet og Kysten.

190,- /stk

Flegangsgrill med briketter

BarbEco grillen er et godt og rimelig alternativ, sammenleggbart og enkel i bruk. Settet inneholder grill, underlagsbeskyttelsesmatte, veske, og hendig eske med 16 store grillbriketter av kokosnøttskall. Brikettene tennes uten tennvæske og gir god varme og grillsmak. Du får kjøpt påfyll med BarbEco briketter blant annet her hos Naturvernforbundet og i stadig flere butikker og bensinstasjoner.

179,-

Scan QR-koden - mer enn 200 produkter i medlemsbutikken

Naturvernforbundet

BESTILLING

Alle de oppgitte priser er medlemspriser. Ikke-medlemmer betaler ca 25% mer. Porto og ekspedisjonsgebyr 84,- ved kupongbestilling.

ALLE PLAKATER SENDES GODT EMBALLERT I RULL!

FORNAVN		ETTERNAVN	
ADRESSE			
POSTNUMMER		POSTSTED	
MEDLEM JA ☐ NEI ☐		E-POST (valgfritt)	

Jeg bestiller Naturkalender 2012 à 250,- stk (medlemspris)

ANTALL	VARENAVN
ANTALL	VARENAVN
ANTALL	VARENAVN
ANTALL	VARENAVN

Sendes til Norges Naturvernforbund Salgsavdelingen, P.A. Heuchsgate 27, 3770 Kragerø. Vi sender deg varene med A-post innen to arbeidsdager, med faktura i pakken. Kundetelefon: 940 02 300. Nettbutikk: www.naturvernbutikken.no

MILJØAGENTER MED F

Elever fra fem skoler i Sandefjord har et viktig budskap til alle voksne: Kom, nå skal du bli med – vi skal redde vår natur.

Miljøagentene var med da fem skoler i Sandefjord ga ut miljøplate i mars. Elevene har som mål at halvparten av Norges befolkning skal støtte en bedre klimapolitikk.

Tekst: TOR BJARNE CHRISTENSEN
tbc@naturvernforbundet.no

Gaiaplata 2012 ble lansert på Sandefjord videregående skole med salen full av foreldre, besteforeldre og lokale sponsorer. Elevene fremførte sangene sine, og både Miljøagentene og Regnmakerne bidro med underholdning og appeller. Natur & miljø var også til stede og lot seg rive med av budskapet.

«Jorda vår har feber – men det er et håp som svever – for alle oss som lever – her på vår jord», synger 6A på Gokstad skole.

På Gokstad skole har de eget lokallag med miljøagenter som møtes hver uke. Nå skal de møte ordføreren i Sandefjord for å høre hva han gjør for miljøet. De har også planlagt en studietur til Sverige for å se på vindmøller.

Gokstad skole har samarbeidet nært med Miljøagentenes hovedkvarter i Oslo.

Slik starter du miljøagent-lag

Lokallsagsagent Ane Marte Rognskog er den som hjelper barn og voksne som vil starte Miljøagent-lokallag. Hun oppfordrer alle som vil starte lag til å ta kontakt.

– Lokallag kan være så mangt. Noen har flere aktiviteter i måneden, mens andre kanskje bare har ett arrangement i året. Det er ikke mange krav, men det bør være minst fem miljøagenter i området som lokallaget dekker, som kan være alt fra

ei gate til en region med flere kommuner, sier lokallsagsagenten.

Ane Marte jobber på Hovedkvarteret, men reiser også rundt for å besøke lokallag. Hun kan hjelpe til med oppstart, aktivitetstideer og ressurser. Hovedkvarteret mottar pengestøtte fra Frifond-ordningen, og disse kan lokallag søke om å få en del av til å arrangere aktiviteter.

– Det er mange eksempler på hvilke aktiviteter et lokallag kan gjøre. Strandryddingsak-

sjon, sopptur, picnic med økologisk mat, tomgangsaksjon, akedag og naturopplevelsestur er bare noen av dem, sier Ane Marte.

Noen lokallag jobber mye politisk, andre gjør det ikke i det hele tatt. Lokallsagsagenten er opptatt av at hvis miljøagenter skal arbeide politisk, skal initiativet komme fra barna.

– Men barna tenger en voksenkontakt som kan trekke litt i trådene og holde oversikt over økonomien, sier Ane Marte.

PÅ KLIMAPLATE

MILJØAKTIVITETEN

Her vil vi presentere forskjellige miljøaktiviteter som voksne og barn kan gjøre sammen. Denne gangen: Skikkelig kortreist mat!

Løvetannstuing

HVA:

Lag en løvetannstuing! Du behøver ikke være kanin for å like det. Dette er virkelig kortreist mat!

HVORFOR:

Dette er rimelig mat som sannsynligvis vokser rett utenfor døra. Løvetannblader smaker godt dersom du fjerner stilken på bladet, og egner seg i salat og stuing.

SLIK GJØR DU:

Du trenger: Løvetannblader, 1 ss eddik, 1 ss solsikke/olivenolje, pepper, gressløk, smør, mel, eventuelt buljong

Vask bladene godt og damp dem i litt vann til de faller sammen. Hakk bladene fint. Lag en jevning av smør og mel, spe med kokende væske (kokevæske fra bladene, eventuelt buljong eller kraft) og la det småkoke cirka 10 minutter. Tilsatt hakkede løvetannblader. Serveres f.eks med kokte egg i.

ELLERS:

Smaker fortreffelig med brødsiver stekt i smør med gressløk. Du kan også bruke nye nesleblader som du har plukket selv til denne stuingen.

FOTO TORBJARNE CHRISTENSEN

Lea Jahren Andersen (11) og Jan Michael Walmann Dybdal (11) i 6A på Gokstad skole vil gjøre de voksne mer miljøbevisste.

– Samarbeidet med Miljøagentene startet med at vi kjøpte et classesett av klimaboken deres. Vi brukte den flittig da vi skrev tekster. Så har Miljøagentene ordnet med spilleoppdrag i Fornyingsdepartementet og for NSB, forteller Eldar Kyrkjebø, lærer på Gokstad skole og primus motor for prosjektet i Sandefjord.

IKKE IMPONERT AV DE VOKSNE

Lea Jahren Andersen (11) og Jan Michael Walmann Dybdal (11) går i 6A på Gokstad skole. De har vært med på å lage sangen «Jorda vår har feber».

– Den handler om hvordan jorda vår kan bli hvis vi ikke noe gjøres, sier Lea.

Jan Michael forklarer at det kan bli mer sterkt vind, uvær og andre ubehagelige klimaendringer. Det er verken bra for mennesker eller dyr. Heldigvis vet de to godt hva som skal til for å hindre at det skjer.

– Vi må redusere oljeb Bruken og slutte å produsere ting vi ikke trenger, sier Jan Michael.

– Og så kan vi kildesortere søppelet og bruke sparedusj, sier Lea.

Ingen av dem er særlig imponerte over

de voksnes innsats for miljøet.

– De voksne ser ikke på situasjonen som oss. De vet ikke hvor ille det kan bli. Jeg tror vi blir flinkere til å ta vare på miljøet når vi blir voksne, sier Jan Michael.

– Men vi vil vi gjerne påvirke foreldrene våre, slik at de blir flinkere, sier Lea.

FREMIDSSKIPET GAIA

Gaiaplata 2012 består av seks sanger, hvor elever fra Gokstad skole, Store Bergan skole, Krokemoa skole, Vesterøy skole og Unneberg skole deltar. Utgivelsen er del av Fremtidsskipet Gaia, som er et lokalt prosjekt å øke kunnskap om dagens miljøutfordringer og utvikle gode holdninger hos elevene.

– Vi bruker musikken til å formidle vårt miljøbudskap. Vårt mål er å få halvparten av menneskene i vårt land til å forstå og støtte politikerne våre i å ta nødvendige politiske grep for å begrense den globale oppvarmingen, sier Kyrkjebø.

SKREV TIL STOLTENBERG

Gokstad skole har skrevet mange brev til kjendiser, politikere og artister for å få dem med på kampen for vår felles fremtid. Her er et utdrag fra brevet til Jens Stoltenberg:

«Vi skulle ønske at du hadde stoppet olje- og energiministeren med all den prøveboringen sin. Vi har lest at Norge har lovet å kutte i CO₂ utslippene. Det ser det jo ikke ut til at vi klarer. Vi har lært at vi må bruke fornybar energi, og at vi må spare på energibruken. Hvorfor lar du olje og energiministeren få lov til å pumpe opp mer og mer olje, da?»

VI ER MILJØAGENTENE!

Miljøagentene er barnas miljøvernorganisasjon. Vi vil skape et varig og løsningsorientert engasjement for natur og miljøvern hos flest mulig barn på barns premisser. Vi arbeider for å gi barn troen på seg selv, framtiden og at det nytter å gjøre noe. Alle barn i Norge kan bli miljøagenter og jobbe sammen for at alle skal bli flinkere til å ta vare på jordkloden vår. Alle miljøagenter har rett til å si ifra.

Mer info: www.miljoagentene.no

JEG ER IKKE SINT - BARE VELDIG, VELDIG SKUFFET

Fagrikt fellesskap

Den Norske Fagpresses Forening er interesseorganisasjonen for seriøse fagblader og tidsskrifter i Norge. 230 blader tilfredstiller de strenge kravene for medlemskap. Det bladet du holder i hånden er ett av dem.

Fagpressen

- først og fremst på sitt område

HAVET – en stor og gåtefull verden

Vårt lille land har enorme havområder, og under de vidstrakte flatene fins det en hel verden å utforske. Jo mer vi vet om havet, jo bedre kan vi ta vare på det.

Vi trenger stadig nye forskere – nye biologer, fysikere, kjemikere og matematikere – som kan bidra til å sikre oss rike og rene hav.

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

www.imr.no

Oslo kommune
Oslo Havn KF

OSLO HAVN SATSER PÅ MILJØET LANDSTRØM TIL SKIPENE FOR EKSEMPEL

I 2011 la vi til rette for landstrøm for Color Magic. I 2012 får også Color Fantasy ren strøm fra land når hun ligger til kai. Et samarbeid mellom Color Line, Oslo Havn og Bellona gjør at et av byens største punktutslipp av NO_x, blir borte. Det betyr at det blir bedre luft i Oslo og at CO₂-utslipp tilsvarende det 1700 biler slipper ut i løpet av et helt år forsvinner.

OSLO HAVN. MER ENN EI BRYGGE.

Oslo Havn KF

NTECH 1,2 **NTECH 1,0** **NTECH 0,7** NESTE GENERASJON VINDUER

NorDan NTech gir
bedre klima
både inne og ute

LOKOMOTIV. Foto: Elinrup

NorDan[®]

www.nordan.no